

Voorzitter

De **voorzitter**: In principe is daar een meerderheid voor nodig.

Mijnheer De Krom?

De heer **De Krom** (VVD): Wij hebben gisteren gezegd dat de beëdiging of de uitreiking van de baret aan de betreffende imam het kritieke tijdstip was. Uit de brief van de staatssecretaris blijkt dat dit vanmiddag niet gebeurt. Daarom is de VVD-fractie bereid om de staatssecretaris tijd te geven om deze ongelukkige situatie op te lossen. Ik zal mijn motie van gisteren om die reden aanhouden. Ik verzoek de heer Brinkman om dat, om dezelfde reden, met zijn moties te doen. Als de heer Brinkman persisteert in zijn verzoek om de moties nu in stemming te brengen, dan stemt de VVD-fractie om die reden tegen beide moties van de PVV-fractie.

De **voorzitter**: Dat betreft de motie van u en mevrouw Verdonk samen.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Ik ben er voor om de motie aan te houden. Het is heel belangrijk om de druk bij deze staatssecretaris op de ketel te houden. Ik wil ook weten wanneer wij de brief van de staatssecretaris ontvangen. Ik zal daarnaast voor de motie van de heer Brinkman stemmen, want die verwoordt het doel van het gesprek.

De **voorzitter**: De regering "regelt" niet mee. U kunt die vragen nu dus niet stellen. Ik kan wel het stenogram doorgeleiden.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Graag, voorzitter.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Nadat de Kamer gisteren haar bezwaren heeft geuit, heeft de staatssecretaris een handreiking gedaan en een gesprek toegezegd. Ik vind het dan ook correct om dat af te wachten en om niet nu over de moties te stemmen, maar nadat wij de reactie van de staatssecretaris hebben ontvangen. Als nu wel plotsklaps gestemd moet worden, dan zullen wij om procedurele redenen geen enkele motie steunen.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie): Dat geldt ook voor de fractie van de ChristenUnie: nu geen stemming. De staatssecretaris moet de ruimte krijgen om dingen uit te zoeken. Als de moties in stemming komen, dan stemmen wij tegen.

De heer **Knops** (CDA): De CDA-fractie sluit zich daarbij aan.

De heer **Dijsselbloem** (PvdA): Laten wij nu stemmen, dan zijn de moties weg. Dat is duidelijk.

De **voorzitter**: U handhaaft uw voorstel, mijnheer Brinkman?

De heer **Brinkman** (PVV): Ja, voorzitter. Veel fracties, waaronder de VVD-fractie, hebben gisteren grote woorden gebruikt. Het zou juist een steun in de rug van de staatssecretaris bij de onderhandelingen met de imam zijn om mijn motie in stemming te brengen en om voor te stemmen. Dat sterkt de staatssecretaris om de imam er uit te schoppen.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Ouwehand.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Voorzitter. Ik verzoek u om het verslag van het algemeen overleg over dierenrechtenextremisme op de agenda te plaatsen.

De **voorzitter**: Wij zullen het VAO op de plenaire agenda plaatsen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend bij het spoeddebat over **benoeming van twee imams bij de krijgsmacht**, te weten:

- de motie-Brinkman over het ontslaan van een Marokkaanse imam (31700-X, nr. 100);
- de motie-Brinkman over het ontslaan van een Turkse imam (31700-X, nr. 101);
- de motie-De Krom/Verdonk over het ongedaan maken van de aanstelling van een imam die een reeks radicale uitspraken heeft gedaan (31700-X, nr. 102).

(Zie vergadering van 8 april 2009.)

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer De Krom en mevrouw Verdonk stel ik voor, hun motie (31700-X, nr. 102) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

In stemming komt de motie-Brinkman (31700-X, nr. 100).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Brinkman (31700-X, nr. 101).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning, wat betreft de wijze waarop een aanspraak bestaat op een individuele voorziening en enige andere wijzigingen (31795).**

(Zie vergadering van 1 april 2009.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**: Ik neem aan dat u allen de brief van de staatssecretaris hebt ontvangen.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Voorzitter. Haastige spoed is zelden goed, zo hield ik de regering en de Kamer tijdens mijn eerste termijn voor. Ik had mijn twijfels en deze heb ik ook geuit. Ik vrees dat de wetswijziging het al met al voor de burger en de

Van Miltenburg

uitvoerende gemeenten niet eenvoudiger zal maken. Ook was ik niet geheel overtuigd van nut en noodzaak van de wetswijziging.

Ik moet de staatssecretaris bedanken voor de heldere antwoorden op mijn vragen en haar heldere reactie op mijn twijfels. Ik ben door haar antwoorden meer opgeschoven in de richting van de regering in mijn overtuiging dat wetswijziging noodzakelijk is, vooral omdat het nu niet meer mogelijk is om op een andere manier dicht te schroeien dat mensen ongevraagd geconfronteerd worden met het werkgeverschap. Dat had vanaf het begin zo geduid moeten worden door alle betrokkenen, zo begrijp ik uit de antwoorden van de staatssecretaris. Dat is nu eenmaal niet gebeurd. Dus nu staat ons niets anders dan een wetswijziging als mogelijkheid open.

Het is zinloos om daarvoor een schuldige aan te wijzen. Niemand heeft bij de invoering van de Wmo voorzien dat het aantal alfhulpden dat zou worden ingezet, een zo hoge vlucht zou nemen. Ook de VVD-fractie niet. Vanuit de overtuiging dat wij, als wij dat wel hadden voorzien, daarvoor duidelijker richtlijnen ook bij de totstandkoming van de wet hadden ondersteund, kan ik stellen dat wij de intentie van het kabinet nu kunnen volgen.

Dat laat onverlet dat de tekst van de wetswijziging ons niet kon bekoren. Vandaar dat ik samen met de heer Van der Vlies het amendement op stuk nr. 15 had ingediend. In lijn met de reactie van de regering op de tekst van het amendement, hebben wij het amendement aangepast en opnieuw ingediend op stuk nr. 19. Hoewel ik natuurlijk het meeste vertrouwen in dit amendement heb, steun ik ook het amendement dat eerder bekend was onder stuk nr. 9 en dat nu is ingediend op stuk nr. 20. Dit amendement heeft zeker niet onze voorkeur, maar regelt in ieder geval wel dat het pgb onverkort wordt gehandhaafd in de wetstekst. In eerste termijn heb ik al duidelijk aangegeven dat mijn fractie daar alles en alles aan gelegen is.

Ik ben blij dat de regering het amendement op stuk nr. 10 positief beoordeelt. Een betere wetstekst is altijd te verkiezen boven een slechtere wetstekst. De opmerking van de regering dat hiermee het informed consent uit de wet verdwijnt, is ondervangen door dat expliciet op te nemen in de tekst van de amendementen op stuk nr. 19 en 21. Het is ook voor de leden die hier aanwezig zijn, van belang om dit mee te wegen in hun oordeel over de verschillende amendementen.

De amendementen van mevrouw Leijten waarin wordt geregeld dat het personeel na heraanbesteding moet worden overgenomen door de nieuwe aanbieder, steunen wij niet. De regering heeft een sluitend argument gegeven waarom dit niet mogelijk is. Bovendien zijn mij verschillende voorbeelden bekend van aanbieders die al uit zichzelf het personeel van oude aanbieders overnemen, eenvoudigweg omdat zij het personeel heel hard nodig hebben. Zij bieden het personeel dan ook gewoon de arbeidsvoorwaarden die het al eerder had. Natuurlijk is dat niet overal het geval. Daar heeft mevrouw Leijten gelijk in.

Het amendement-Van der Vlies op stuk nr. 12 heeft onze sympathie. Wij vroegen al eerder aandacht voor het feit dat jongvolwassenen die voor het eerst zelfstandig gaan wonen, in veel gemeenten niet kunnen rekenen op de steun van de gemeente voor de aanpassing van hun woning. Het argument voor de gemeente is dan dat de

ouderlijke woning al eerder op kosten van de gemeente was aangepast. Wij hebben dit in verschillende debatten al aangekaart en aangegeven dat het onwenselijk is. De regering is het met dat oordeel eens. Dat heeft zij al eerder laten weten. Het amendement-Van der Vlies regelt dat gemeenten in deze, maar ook in andere situaties niet langer mogen weigeren een woningaanpassing te vergoeden wanneer sprake is van een normale wooncarrière. Zelfstandig gaan wonen, bijvoorbeeld door gezinsuitbreiding of na echtscheiding, zijn zaken die kunnen voorkomen bij een normale wooncarrière. Het is goed dat dit in de wet wordt geborgd. Wat ons ervan weerhoudt om op dit moment volmondig ja tegen dit amendement te zeggen, is dat het nogal open is geformuleerd. Ook personen die verhuizen omdat zij bijvoorbeeld naar een mooiere woning gaan, worden nu niet uitgesloten van de mogelijkheid een beroep op de gemeente te doen, wat ik wel een heel open einde vind. Ik vraag de heer Van der Vlies of hij straks in zijn inbreng dit amendement nader wil verduidelijken.

Ten slotte kom ik toe aan het amendement op stuk nr. 14 van mevrouw Leijten, waarin staat dat mensen ook moeten tekenen voor het informed consent. Eerlijk gezegd vinden wij dat een heel bureaucratische oplossing die wij helemaal niet hadden verwacht van de SP. Wij hebben dat informed consent in de amendementen op stukken nrs. 15 en 21 duidelijk geregeld, waarmee volgens ons kan worden volstaan.

Mevrouw **Leijten** (SP): Ik ga straks ook nog in op de handtekeningenprocedure, ook als het gaat om de brief van de staatssecretaris daarover. Er is een gemeente in Nederland die op dit moment iedereen telefonisch aan het herindiceren is, waarbij wordt ingezet op het overbrengen van zo veel mogelijk mensen naar de alfhulpconstructie. Wat is het oordeel van de VVD daarover?

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Dat is onder de huidige wetgeving, waarvan wij vandaag de wijziging bespreken, mogelijk. De nieuwe wet, die wellicht vandaag of anders later wordt aangenomen, maakt het onmogelijk dat mensen worden gedwongen om over te stappen naar een alfhulp.

Mevrouw **Leijten** (SP): Over telefonische herindicering heb ik eerder gezegd dat wij dat eigenlijk niet moeten doen. Gemeenteambtenaren hebben mensen daarmee geïnformeerd, maar wij weten dat oudere mensen heel makkelijk ja zeggen. Vindt u het dan toch een goede zaak dat een gemeente op die manier voor de goedkoopste optie kiest? Zijn wij dan niet bezig met het creëren van een nieuw ongewenst resultaat? Zou die handtekeningenprocedure geen extra barrière opwerpen voor gemeenten om het zo aan te pakken?

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Momenteel is het al zo geregeld dat, nadat er een indicatie is gesteld, daarvan een schriftelijke bevestiging moet komen van de gemeente. In de huidige wet staat namelijk al dat de gemeente een motivering moet geven voor de beslissing die is genomen. Ik kan mij voorstellen – het zou mooi zijn als de staatssecretaris daar straks op zal ingaan – dat straks onderdeel van de motivering moet worden dat de gemeente aangeeft dat de burger is geïnformeerd over de rechten en de plichten van de voorziening waarvoor is

Van Miltenburg

gekozen. Daarmee volstaat het wat mij betreft. In uw voorstel zou die persoon dit terug moeten sturen met een handtekening, maar dat lijkt mij overdreven. Als in de wet staat dat sprake is van informed consent en er blijkt dat dat er niet is geweest, is de gemeente gewoon in de fout gegaan.

□

Mevrouw **Leijten** (SP): Voorzitter. Vorige week heeft de SP duidelijk aangegeven dat dit wetsvoorstel een stap vooruit is. Mensen die thuiszorg hebben en niet ongewild werkgever willen worden, worden daar ook niet meer mee geconfronteerd. Dat is winst en daarom is de SP voor dit wetsvoorstel van de staatssecretaris. Vorige week heeft de SP ook duidelijk aangegeven dat het natuurlijk geen oplossing is voor de grote problemen die wij zien in de huishoudelijke zorg. Aanbestedingen fors onder de kostprijs, thuiszorgorganisaties die hierdoor in de problemen komen en daardoor zelfs failliet gaan, medewerkers die gedwongen worden tot een lager salaris of zelfs ontslag, en mensen die thuis onzeker zijn of zij hun vaste kracht nog wel behouden. Oplossingen hiervoor zullen wij snel bespreken in deze Kamer, want mijn fractievoorzitter mevrouw Kant heeft drie initiatiefwetsvoorstellen ingediend om deze problemen op te lossen. Geen aanbestedingen meer onder het cao-niveau en een verplichting voor de gemeenten om het geld voor de Wmo ook uit te geven aan die Wmo. Wij schrappen ook graag die absurde verplichting aan gemeenten om de huishoudelijke verzorging iedere twee à drie jaar weer Europees aan te besteden.

Een ander punt dat wat ons betreft geregeld had moeten worden in dit wetsvoorstel is het idee van "mens volgt werk" of beter nog "mens volgt mens". Wij bedoelen hiermee dat werknemers in de thuiszorg en mensen die zorg nodig hebben, eigenlijk niets moeten merken van die rare wisseling van aanbieder. Dat krijgen wij door dat idiote aanbestedingscircus. Als iemand tevreden is over de hulp in huis, waarom zou hij dan iedere twee jaar opnieuw moeten kiezen voor een nieuwe aanbieder? Als iemand naar zijn zin ergens werkt, waarom moet hij dan iedere twee jaar weer onzeker zijn of zijn werkgever de aanbesteding wint of meedoet aan de aanbesteding? Dit heet onrust kweken waar het niet nodig is; ik weet dat de VVD dat prima vindt, maar de SP vindt dat het ook verholpen kan worden. Daarom hebben wij dus ook twee voorstellen ingediend om het wetsvoorstel van de staatssecretaris te wijzigen op dit punt. Nu zegt de staatssecretaris dat zij niet kan en wil treden in de verantwoordelijkheden van werknemers en werkgevers. Nu stellen wij toch vast dat zij het vooral niet wil. Deze wetswijziging die zij voorstelt, treedt al in de relatie werknemer werkgever. Waarom doen wij dan niet even dit stapje extra waar de PvdA ook zo voor was toen de Wmo werd behandeld in de Tweede Kamer? Het beschermt de mensen die het mooie en belangrijke werk doen en het levert rust op bij de mensen die de zorg krijgen. De staatssecretaris noemt het amendement onuitvoerbaar maar zegt wel dat het het meest wenselijk is als de gemeenten regelen in hun bestek, dus in hun aanbestedingsprocedure, dat nieuwe aanbieders zo veel mogelijk het personeel overnemen van de oude aanbieders. Waarom zetten wij het dan niet in het wetsvoorstel? Als het nu te complex is, waarom zou een

gemeente het dan wel in de aanbesteding moeten zetten? De staatssecretaris vindt dat wenselijk. Waarom zouden wij niet gewoon de toevoeging plegen dat, los van de overlegbepaling, de oude en de nieuwe aanbieder met elkaar om de tafel gaan zitten en afspraken maken over het zo veel mogelijk overnemen van het personeel? Ik wil best het amendement aanpassen als de tekst niet goed is, want volgens mij is het toch de partij van de staatssecretaris die dit ook altijd heeft gewild.

Alfahulpen die nu een dienstverband wordt aangeboden voor de helft van het salaris hebben een probleem. Dat salaris door de helft is niet echt een keuze, want gas, water, licht, huur, kosten voor schoolgaande kinderen, het moet allemaal worden betaald. Ik heb voorbeelden gezien van achteruitgang in salaris van € 12,20 naar € 6,15 per uur. Dit komt niet omdat er ook werkgeverslasten worden betaald, dit komt omdat aan de hulpen een schaal lager wordt aangeboden en alleen die schaal. Dit is alles behalve bevorderlijk voor de positie van de werknemers in de thuiszorg. Het is een eervol beroep en wij willen van dit beroep geen bijbaan maken. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat door dit wetsvoorstel mogelijk veel alfahulpen in dienst gaan treden bij thuiszorginstellingen;

overwegende dat er goede voorbeelden zijn waarbij alle medewerkers op minimaal niveau 15 worden ingeschaald;

verzoekt de regering, erop toe te zien dat alle instellingen deze voorbeelden volgen en de cao thuiszorg en het functiewaarderingssysteem correct toepassen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Leijten. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 22 (31795).

Mevrouw **Leijten** (SP): Voorzitter. Vorige week hebben eigenlijk alle fracties in deze Kamer gesteld dat het pgb in de wettekst moet blijven. Er zijn vele voorstellen gedaan om dat op een of ander manier te bewerkstelligen. De SP heeft hier vorige week geen punt van gemaakt en dat komt door het volgende: een van onze grootste bezwaren tegen het persoonsgebonden budget is altijd geweest dat er geen enkele eis gesteld wordt aan, of controle is op de kwaliteit. Ook hebben de mensen die betaald worden via het pgb geen rechten. Er hoeft geen arbeidsovereenkomst te zijn, dus er hoeft ook geen minimumloon betaald te worden. Dat vinden wij eigenlijk heel kwalijk. Ik weet dat dit een ander debat vergt dan het debat dat wij hier hebben, maar dat is de reden waarom wij die houding hebben aangenomen.

Ik heb er nog wel wat vragen over. De staatssecretaris noemt het pgb en de afzorg nevensgeschikt. Maar zij geeft tegelijkertijd aan dat de positie van de werknemer

Leijten

beter beschermd is via de alfahulpconstructie. Waarom heeft zij het dan nevensgeschikt genoemd? Dat is dan toch niet zo?

Ik heb ook nog een vraag over de reikwijdte van de financiële vergoeding. Er zijn op dit moment ook gemeenten die eigenlijk niet willen dat er wordt gewerkt met alfahulpconstructies. Zij willen dat de mensen in dienst worden genomen of dat men voor een pgb kiest en het zelf regelt. Worden de gemeenten die dat lokaal en democratisch hebben vastgesteld nu verplicht om die financiële en dus die alfahulpconstructie toe te laten in hun gemeenten?

Verder heb ik nog gevraagd wat er onder toereikend wordt verstaan. Valt daar ook de vergoeding onder voor een vervanger bij ziekte of vakantie? Daar heeft de staatssecretaris nog geen antwoord op gegeven.

De staatssecretaris heeft gezegd dat zij zal proberen om alle alfahulpen die dat nu tegen hun zin zijn, te behouden voor de zorg. Wij zullen dat zeker gaan volgen. Zij kan op ons rekenen als het ergens niet goed gaat. De staatssecretaris is via een brief ingegaan op het voorstel van de SP om te eisen dat mensen die kiezen voor een financiële vergoeding, dan wel een persoonsgebonden budget, met een handtekening moeten instemmen met die keuze. Dit voorstel doen wij niet om bureaucratie te organiseren, maar wel om te zorgen dat het zorgvuldig gaat. Wij willen niet in de situatie komen dat gemeenten a priori kiezen voor de financiële vergoeding – dat is namelijk veel goedkoper – en dat mensen die zorg zonder zorgen willen, wat zorg in natura in principe is, dat expliciet moeten gaan aanvragen. Wij willen niet dat dat een gevolg is van deze wet. Wij denken dat het zetten van een handtekening kan helpen om dat te voorkomen.

De groep mensen die thuiszorg krijgt, is kwetsbaar. Het is een doelgroep die snel ja zegt en die erop vertrouwt dat zij eerlijke informatie krijgt. De financiële vergoeding, de alfahulpconstructie, is echter veel goedkoper dan zorg in natura. Wij zouden dan ook graag zien dat de mensen op deze manier worden beschermd. In de discussie over het persoonsgebonden budget zegt de belangenorganisatie voor mensen met een persoonsgebonden budget Per Saldo dat er mensen zijn die een pgb hebben terwijl zij dat eigenlijk niet aan kunnen, dat wij de systematiek van het aanwijzen eigenlijk zouden moeten veranderen en dat er wellicht een cursus zou moeten komen. Mensen moeten begrijpen wat er allemaal bij komt kijken. Kan dat worden geregeld in deze wet? Ik ben bereid om, als fracties het op een andere manier willen regelen, daarnaar te kijken. Het voorstel van de SP is echter om te zeggen: gemeente, u kunt het aanbieden, maar er moet wel getekend worden en het liefst via een keukentafelgesprek. Daarom wil ik de volgende motie indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de wijze van informatie geven in dit wetsvoorstel cruciaal is;

overwegende dat het om een kwetsbare groep mensen gaat die niet altijd de informatie makkelijk oppakt;

verzoekt de regering, in alle gevallen dat huishoudelijke zorg wordt aangevraagd dit pas toe te kennen nadat er een huisbezoek (al dan niet in combinatie met indicatiestelling) heeft plaatsgevonden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Leijten. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 23 (31795).

Mevrouw **Leijten** (SP): De vorige keer is gesproken over onze zorg over een wildgroei aan bemiddelingsbureaus als gevolg van dit wetsvoorstel. Onze zorgen zijn nog steeds niet helemaal weggenomen en vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de alfahulp alleen in dienst kan zijn van een burger;

constaterende dat er bemiddelingsbureaus opereren die tegelijk een servicepakket aanbieden waarin de materiële kanten van het werkgeverschap worden ondergebracht zodat de zorgvrager alleen formeel werkgever is;

verzoekt de regering, erop toe te zien of bemiddelingsbureaus toch dit soort activiteiten blijven aanbieden en hiertegen op te treden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Leijten. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 24 (31795).

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): In het kader van de AWBZ hebben wij hierover veel gesproken. Geloofd mevrouw Leijten niet dat gemeenten in staat zijn om dit zelf te controleren? Moet alles vanuit Den Haag worden geregeld? Zo ja, dan is deze wet toch geen verbetering? Mevrouw Leijten vindt het blijkbaar allemaal niks.

Mevrouw **Leijten** (SP): Klopt. Dat hebben wij ook gezegd. Wij hebben daarop drie wijzigingen voorgesteld op het voorstel van de staatssecretaris. Zo wordt het voorstel beter wat ons betreft. Ik doel op het principe van mens volgt mens en op het onder dezelfde voorwaarden overnemen. Wij vinden belangrijk dat het geen bijbaan moet worden, zoals bij de post. Ik weet dat de VVD-fractie daarover anders denkt. De SP-fractie heeft ook drie initiatiefwetsvoorstellen gepresenteerd, bijvoorbeeld een om het verplichte aanbestedingscircuit eruit te halen. De gemeenten, waarin mevrouw Van Miltenburg zoveel vertrouwen heeft, moeten daar zelf over gaan. Het gaat

Leijten

niet om het economisch product, maar om het maatschappelijk belang van de thuiszorg.

De **voorzitter**: iets meer focus op de vraag van mevrouw Van Miltenburg alstublieft.

Mevrouw **Leijten** (SP): Mij is gevraagd waarom de wet een verbetering is. Het is een stap in de goede richting, maar gaat niet ver genoeg. Vandaar onze eigen voorstellen.

□

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik zeg de staatssecretaris dank voor haar antwoorden. De SGP-fractie had al een positieve grondhouding ten aanzien van het wetsvoorstel, al vonden wij dat er een en ander aan te verbeteren viel. In het debat in eerste termijn zijn wij in onze waarneming echter een flinke stap verder gekomen.

Naar aanleiding van de eerste termijn heb ik met de medeondertekenaars van enkele amendementen nagedacht over verbetering van de formulering daarvan. Ik loop die nog eens na. Eerst wil ik gezegd hebben het als positief te ervaren dat de staatssecretaris zich ervoor onvankelijk toonde het pgb en de alfahulpconstructie in de wet te verankeren en dus niet alleen in de memorie van toelichting te vermelden. Verder is het ook in dit stadium goed te accentueren hoe het komt dat er twee verschillende amendementen liggen die het pgb en de alfahulpconstructie in de wet brengen. Ik doel op het amendement-Van Miltenburg/Van der Vlies en het amendement-Van der Vlies/Van Miltenburg/Willemse-van der Ploeg. Ik heb vorige week gezegd dat de wetgeschiedenis van de Wet maatschappelijke ondersteuning laat zien dat ik van meet af aan affiniteit heb getoond met het voornemen van mevrouw Van Miltenburg om wat wij toen hebben bereikt met een amendement te handhaven. Ik doel op het binnen de wet blijven van het pgb als een volwaardig instrument. Daarnaast heb ik een next bestformulering bedacht, die uitgewerkt is in het amendement op stuk nr. 20. Daar wijd ik de volgende woorden aan.

In dat amendement heb ik een omschrijving gegeven van de term "anders dan in natura". Dit amendement strekt ertoe de vormen waarin een voorziening anders dan in natura kan worden verstrekt, namelijk het persoonsgebonden budget en de financiële vergoeding voor alfahulp, expliciet in de wet op te nemen. Nu staan die alleen in de memorie van toelichting vermeld. Het persoonsgebonden budget en de financiële vergoeding voor de alfahulp zijn vergelijkbaar met een voorziening in natura en toereikend om minimaal aan de wettelijke verplichtingen te voldoen. Dat ik nu in deze wijziging van een eerder in de Kamer neergelegd amendement de alfahulp aanduid met de technische formulering "een financiële vergoeding voor een arbeidsverhouding als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964" heeft te maken met het feit dat de ministeries van Financiën, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en VWS en ook de diverse uitvoeringsinstanties te maken kunnen hebben met de alfahulpconstructie. Dan zijn eenduidigheid en precies formuleren gewenst. In mijn oorspronkelijke amendement had ik de financiële tegemoetkoming, bijvoorbeeld voor verhuiskosten of woningaanpassing, niet opgenomen. In dit amendement wel. Voor de duidelijkheid: voor de financiële tegemoet-

koming gelden andere regels dan voor de "voorziening anders dan in natura", zoals bedoeld in het eerste lid van artikel 6. Die regels worden gedefinieerd in artikel 19 van de huidige Wmo. Daarom heb ik ervoor gekozen de financiële tegemoetkoming buiten de omschrijving "voorziening anders dan in natura" te houden. Het ene amendement doet wat ik steeds heb gewild. Mijn amendement blijft wat dichter bij de terminologie van het wetsvoorstel, maar beoogt hetzelfde.

Amendement nr. 21 wil artikel 6a op een aantal punten wijzigen dan wel verduidelijken. Allereerst dient ingevolge dit amendement de te verstrekken informatie behalve op voorzieningen anders dan in natura ook betrekking te hebben op voorzieningen in natura én de financiële tegemoetkoming. Verder wordt de zinsnede "licht begrijpelijk in" vervangen door de duidelijker formulering "licht in duidelijke en begrijpelijke bewoordingen in". Die formulering heb ik ontleend aan artikel 48 van de Pensioenwet. Ten slotte wordt verduidelijkt dat de te verstrekken informatie vooraf moet worden gegeven. De wijziging betreft het in overeenstemming brengen van het amendement met de terminologie die gehanteerd wordt voor de alfahulpen.

Amendement nr. 12 is niet gewijzigd. De bedoeling heb ik vorige week al toegelicht en ik prijs mij gelukkig dat de staatssecretaris het oordeel daarover aan de Kamer heeft gelaten. Mevrouw Van Miltenburg gaat akkoord met de bedoeling, maar vraagt zich af of het amendement niet te open is geformuleerd. Leidt dit niet tot een te hoog prijskaartje? Wordt het geld wel effectief besteed? Ik heb daarover uiteraard nagedacht. Het gaat inderdaad om de vergoeding van woningaanpassingen die uitdrukkelijk geplaatst kunnen worden in het kader van een normale wooncarrière. Ik laat mij niet verleiden tot casuïstiek, maar het gaat mij erom dat mensen een zekere keuzevrijheid hebben en dat ook rekening wordt gehouden met investeringen in de woning die wordt verlaten. De vraag is dus in hoeverre het in het kader van de keuzevrijheid een vermijdbare woningaanpassing is, gelet op de persoonskenmerken en de behoeften waarover artikel 4 van de wet rept.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Betekent dit dat de gemeente de ruimte heeft om in een verordening te verduidelijken wat zij daarmee bedoelt, als zij maar rekening houdt met de bedoeling van het amendement, namelijk dat normale stappen in je wooncarrière moeten worden gehonoreerd?

De heer **Van der Vlies** (SGP): Om het laatste gaat het. Om eventueel een onbedoeld gebruik af te palen, wil ik in het amendement wel ruimte maken om te expliciteren dat de gemeenten in hun autonome beleid bevoegd zijn daarover nadere mededelingen te doen, normen te stellen, maar natuurlijk wel uitdrukkelijk met respect voor de oorspronkelijk inzet van het amendement en trouwens ook van de wettekst.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Begrijp ik dan goed dat het eigenlijk onder de compensatieplicht van de gemeenten valt om dit te doen, waarbij mensen moeten motiveren waarom zij een aanvraag indienen en waarbij de gemeenten aangeven of zij daarin wel of niet meegaan en dat dit ook onder de motiveringsplicht valt?

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik ben hierop gekomen –

Van der Vlies

dat heb ik vorige week toegelicht – omdat ik constateerde dat in de praktijk niet altijd overal gebeurde wat ik eigenlijk normaal achtte op grond van dat beginsel. Daarom heb ik het nodig geoordeeld om dit te expliciteren in de wet. Ik heb daarvoor de vorige week overigens de steun van velen uwer gekregen. Zo worden gemeenten die daarvan om welke reden dan ook afwijken – ik heb vorige week nadrukkelijk gesteld daarin geen kwade trouw te veronderstellen – aangespoord om te gaan doen wat wij vinden dat moet gebeuren, niet vanuit een soort dictatoriale houding van de andere overheden, maar om de wettekst en de bedoeling van de wet glashelder te maken.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): In dat geval steun ik dit mooie amendement.

□

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie bedankt de staatssecretaris voor haar uitgebreide beantwoording in de eerste termijn. Er is veel gewisseld over de wetswijziging en de positie van de alfahulpen in het verleden, het heden en de toekomst. Voor de CDA-fractie staat ook in de tweede termijn een aantal uitgangspunten bij de behandeling van deze wetswijziging centraal. Mijn fractie blijft twijfels houden of het zware middel van een wetswijziging moet worden ingezet. Voor mijn fractie blijft het gaan om een goed geïnformeerde burger, keuzevrijheid uit drie opties voor huishoudelijke hulp, het behoud van alfahulpen voor de zorg en beheersing van het budget.

De CDA-fractie is positief gestemd over een aantal toezeggingen en uitspraken van de staatssecretaris. Zoals het feit dat de staatssecretaris het met mijn fractie eens is dat het kiezen voor een alfahulp als bewuste keuze absoluut moet blijven bestaan en dat er met een zuivere definiëring van de alfahulp echt enorme kansen liggen om de relatie tussen de Wmo en de WWB te verstevigen en dus de combinatie te versterken van mensen aan werk helpen en het ontwikkelen van de persoonlijke dienstverlening op wijk- en buurtniveau.

Over het verdeelmodel zeg ik het volgende. Tijdens de eerste termijn van het debat stelde de staatssecretaris dat zij met een positieve instelling kijkt naar de punten die uit het onderzoek van APE en het Sociaal en Cultureel Planbureau naar voren zijn gekomen, namelijk het ontbreken van de indicatoren voor de gezondheidstoestand en voor de sociaaleconomische positie in het verdeelmodel van de Wmo. In de brief van 8 april jongstleden lijkt de staatssecretaris daarvan weer wat meer afstand te nemen.

Hoewel de CDA-fractie de uitleg over de ingangstermijn alleszins redelijk vindt, vindt zij de twijfel over de opname van de indicatoren in het verdeelmodel reden om de volgende motie in te dienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat een aantal gemeenten bij het huidige Wmo-verdeelmodel onevenredige nadelen ondervindt;

constaterende dat op basis van onafhankelijk onderzoek van het SCP en Bureau APE blijkt dat met twee indicatoren deze herverdeel-effecten kunnen worden verminderd;

van oordeel dat toevoeging van deze twee indicatoren aan het verdeelmodel meer recht doet aan de feitelijke situatie op het terrein van gezondheidstoestand en sociaaleconomische positie;

verzoekt de regering met klem om in het verdeelmodel Wmo de indicatoren betreffende gezondheidstoestand en sociaaleconomische positie op te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Willemse-van der Ploeg. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 25 (31795).

Mevrouw **Leijten** (SP): Ik ben enigszins verbaasd. De CDA-fractie is altijd zo voor procedures. Over twee weken zullen wij met de staatssecretaris een uitgebreid debat voeren over het verdeelmodel om ook haar kant van de zaak te horen. Wij hebben hier gisteren nog een brief over ontvangen. Dit debat gaat over de alfahulpen en nu gaat mevrouw Willemse even mooie sier maken met een motie. Past dit in de procedures waar de CDA-fractie altijd zo aan hecht? Is dit naar haar mening een correcte gang van zaken? Neemt de Kamer zich zo wel serieus?

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Ik heb in eerste termijn uitgebreid met de staatssecretaris gediscussieerd over dit onderwerp. Zij heeft mijn vragen keurig beantwoord in haar brief. Ik ben van mening dat ik dan nu de gelegenheid moet kunnen benutten om een motie in te dienen. Mevrouw Leijten mag daar anders over denken. Er zou eerder een mogelijkheid zijn geweest om te praten over het macrobudget 2009. Die bespreking is opgeschoven om ook het voorlopige advies van het Sociaal en Cultureel Planbureau over het macrobudget 2010 te kunnen meenemen. Anders was dit misschien op een eerder moment gebeurd. Ik heb echter in eerste termijn uitgebreid met de staatssecretaris gediscussieerd over dit onderwerp. Dit is het vervolg.

Mevrouw **Leijten** (SP): Ik constateer dat de CDA-fractie er altijd een circus van maakt als partijen iets doen wat haar niet zint; wij moeten ons aan de procedures houden, wij moeten algemeen overleggen afwachten en commissievergaderingen. Nu heeft de commissie afgesproken welke procedure zij volgt voor de bespreking van het macrobudget en het verdeelmodel omdat wij nog met gemeenten willen praten en omdat wij willen weten hoe de staatssecretaris erover denkt, en nu fietst de CDA-fractie hier tussendoor. Ik zal alle procedurele argumenten van de CDA-fractie in het vervolg met een korreltje zout nemen.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Daar neem ik kennis van.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Nog los van de procedure, die inderdaad wel wat netter had gekund – dat ben ik met mevrouw Leijten eens – heb ik nog een inhoudelijke

Willemse-van der Ploeg

vraag. De staatssecretaris heeft in het antwoord in eerste termijn en in haar brief aan de Kamer klip en klaar uiteengezet dat zij snapt wat er aan de hand is met de verdeelsleutel en de wegingsfactoren. Zij is daarover in gesprek en ook al zou zij ijzer met handen kunnen breken, het kan niet ingevoerd worden in 2010. Mevrouw Willemse vraagt nu echter per motie om dit alsnog te doen.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Nee, dan heeft mevrouw Wolbert niet goed geluisterd. Ik heb juist gezegd dat ik mij in de uitleg van de staatssecretaris over de invoering volledig kan vinden. Ik noem geen enkele termijn in de motie.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Dan is de motie naar mijn mening overbodig, want de staatssecretaris heeft alles wat mevrouw Willemse vraagt, toegezegd, gedaan en geregeld. Waarom komt de CDA-fractie dan nu met een motie om dit nog eens dunnetjes over te doen?

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Als mevrouw Wolbert naleest wat de staatssecretaris in eerste termijn heeft toegezegd en wat zij schrijft in de brief die wij recent hebben ontvangen, dan zal zij zien dat daar ruimte tussen zit. Daarom heb ik deze motie ingediend.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Ik wil in navolging van mevrouw Leijten opmerken dat ik deze procedure van de CDA-fractie niet begrijp. Mede op verzoek van de heer De Vries, fractiegenoot van mevrouw Willemse, hebben wij het overleg over het macrobudget opgeschort. Ik begrijp dan ook niet dat zij daar nu over piept. Ik zal om die reden tegen deze motie stemmen, dat kondig ik nu al aan.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): De CDA-fractie hecht grote waarde aan het behoud van de medewerkers voor de zorg. Dit geldt ook voor de inzet van alfahulpverleners als dit van beide zijden gewenst is. De toezegging dat er alles aan gedaan zal worden om in het overleg met ActiZ en BTN thuiszorgorganisaties op te roepen, medewerkers voor de zorg te behouden door te gaan werken met kleine contracten van minder dan tien uur, stemt mij tevreden. De informatievoorziening daarover is natuurlijk van groot belang om de medewerkers voor de zorg te behouden. Wat kan de staatssecretaris daar nog aan bijdragen?

De staatssecretaris sprak over een weeffout in de Wmo. De positie van de burger die kiest voor zorg in natura, zou niet goed geborgd zijn. Ook was het in de wet onduidelijk in welke gevallen de alfahulpconstructie kon worden benut. Volgens de CDA-fractie moet deze duidelijkheid wel in de wet worden geboden, zowel voor gemeenten als voor burgers. Daarom hebben wij het gewijzigde amendement van de heer Van der Vlies op nr. 20 ondertekend. Wij zijn namelijk voorstander van een nevenschikte mogelijkheid van zowel het pgb als de financiële vergoeding, te weten een alfahulpconstructie of welke andere term dan ook die daarover is opgenomen.

De paragraaf over de macrobudgetten in de brief van 8 april bezorgt mij kopzorgen. De staatssecretaris stelt in haar brief dat het SCP bij het voorlopig advies over het macrobudget 2010 constateert dat er in 2008 een onderuitputting is van 257,5 mln. Het Wmo-budget voor

2010 wordt bepaald op 1,31 mld. Daarin is een extra bedrag opgenomen van 130,4 mln. als dekking van de financiële gevolgen van de wetwijziging van de Wmo en de voorziene prijsstijgingen. In diezelfde alinea wordt ook vermeld dat de mogelijke financiële gevolgen van de wetwijzigingen alsmede de prijsstijgingen ten gevolge van de nieuwe aanbestedingen 210 mln. bedragen. Wat zijn de financiële gevolgen van de wetwijziging voor de gemeenten en weegt de beoogde meerwaarde van deze wijziging op tegen de kosten die de gemeenten hiervoor moeten maken?

De CDA-fractie vindt het ongelukkig dat het restant uit de verwachte onderuitputting, 127 mln., nu al is uitgeruild tegen de gevolgen van de pakketmaatregelen. Wij willen daar bij de Voorjaarsnota op terug kunnen komen. Verder vragen wij nogmaals aan de staatssecretaris of er voldoende is stilgestaan bij het feit dat de wetwijziging negatieve gevolgen kan hebben. Wij hebben hierop onzes inziens in eerste termijn geen goed antwoord gekregen. Wij hebben ook geen goed antwoord gekregen op de vraag welke systeemverantwoordelijkheid de staatssecretaris heeft op het terrein van de geïnformeerde toestemming en op de vraag over de mogelijke sturing door gemeenten, omdat zij bijvoorbeeld een financieel belang hebben in de uitvoering.

De CDA-fractie blijft het ten slotte van belang vinden dat de burger die kiest voor zorg in natura, die zorg ook krijgt. Als iemand kiest voor een alfahulp of een pgb, met de consequenties die daaraan verbonden zijn, moet hij die vorm van hulp ook gewoon krijgen.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Mevrouw Willemse vraagt of de staatssecretaris ervan overtuigd is dat die 130 mln. en de aanvullende 127 mln. genoeg zijn om de effecten op te vangen. Verder vraagt zij ook wat de prijsstijgingen veroorzaakt. Mevrouw Willemse is als oud-wethouder heel goed op de hoogte van de oorzaken van prijsstijgingen. Waar komt die prijsstijging volgens haar vandaan?

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Ik herhaal wat ik heb gevraagd. Ik vroeg de staatssecretaris met welke prijsstijgingen gemeenten worden geconfronteerd als gevolg van de invoering van de wet. In de stukken staat dat die het gevolg zijn van de nieuwe aanbestedingsronde en de mogelijke stijging van zorg in natura. Er worden bedragen genoemd, maar ik wil exact weten hoeveel de prijzen zullen stijgen als gevolg van de wetwijziging. Dat is het enige wat ik wil weten van de staatssecretaris, en of de meerwaarde van de wijziging in verhouding is tot de meerkosten voor de gemeente. Dat is mijn vraag, niets meer en niets minder.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Wat denkt u dat precies de prijswijziging is? Ik weet zeker dat u daar een beeld van hebt.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Als ik op een blaadje uitreken wat het ongeveer zou kosten op grond van wat meerdere gemeenten mij toezenden, dan denk ik: komen wij dan uit met die 130 mln., ja of nee? Dan wil ik precies horen welk deel nu de prijsstijging is van de wet en wat gewoon autonome prijsstijgingen zijn. Want die zitten er natuurlijk ook in.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): U stelt de staatssecretaris de

Willemse-van der Ploeg

vraag waar die prijsstijgingen vandaan komen en of zij de wetswijziging waard zijn. Wat zijn zij u waard?

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): U weet dat onze twijfels blijven bestaan of deze wetswijziging nu een goed middel is om dit op dit moment op deze manier te doen. Wij hadden het liefst gehad dat de staatssecretaris met gemeenten was overeengekomen dat alles wat wij vandaag regelen in een bestek had kunnen worden geregeld. Het kabinet heeft toch gekozen voor een wetswijziging. Dan wil ik graag vandaag concreet weten welke kosten daar nu precies in zitten en of de staatssecretaris nu de meerwaarde van de wet in verhouding tot de kosten verantwoord vindt. Dat is mijn vraag, niets meer en niets minder.

Mevrouw **Leijten** (SP): Mensen die werken in de thuiszorg hebben een eervol beroep. Ik hoop dat het CDA dat ook vindt. Daarvoor verdienen zij ook een salaris. Nu zaten wij met de ongewenste situatie dat mensen gedwongen alfarhulp kregen of werden. Dat gaan wij oplossen. Hoe veel is het CDA bereid om daar dan voor te betalen?

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Wij gaan er hier niet over welke bedragen dat in geld moeten zijn. Wij hebben gevraagd aan de staatssecretaris wat de meerwaarde is. Wij zijn ervoor dat iemand die hulp in natura vraagt die hulp in natura ook krijgt. Wij zouden er voorstander van zijn geweest om dat niet in de wet te regelen, maar het liefst – als dat kon – gewoon met de gemeente. Wij staan nu vandaag voor de wet. De staatssecretaris noemt hier vandaag bedragen. Ik wil weten of de meerwaarde van de wijziging in verhouding is tot de meerkosten voor de gemeente. Dat is mijn vraag aan de staatssecretaris.

Mevrouw **Leijten** (SP): Ik moet toch weer constateren – dat heb ik vorige week ook gedaan – dat het CDA mooie woorden spreekt, maar het eigenlijk niet erg vindt als de mensen in de thuiszorg minder gaan verdienen.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Dat hoort u mij helemaal niet zeggen.

Mevrouw **Leijten** (SP): Op het moment dat wij dat repareren, zegt u: o jee, de kosten. Maar op het moment dat wethouders 150 mln. overhouden op die arbeidsvoorwaarden vindt u dat helemaal niet erg. Het is weer het CDA dat geen mening heeft.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Dat zijn woorden van mevrouw Leijten, die ik hier niet heb uitgesproken.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Ik vind eigenlijk dat u heel duidelijk bent geweest in de eerste en tweede termijn. U bent heel negatief geweest in uw oordeel over de wet, juist vanwege de budgettaire consequenties. Dus het is het u eigenlijk niet waard, zo heb ik dat gehoord. U stelde eerder in uw inbreng dat het van belang is voor het CDA dat burgers die zorg krijgen de keuze moeten hebben tussen zorg in natura, een alfarhulp of een persoonsgebonden budget. Nu zijn er ook veel gemeenten die ook al heel creatieve oplossingen hebben gevonden in lijn met iets wat het CDA ook altijd heeft

bepleit, namelijk het vouchersysteem. Mensen krijgen een voucher en kunnen daarmee vervolgens gaan shoppen. Als de drie dingen die u belangrijk vindt geborgd zijn in de wet, denkt u dat de mogelijkheid van dat vouchersysteem dan gehandhaafd blijft? Waaronder wordt dat wat u betreft dan gerangschikt?

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Als de wijziging wordt aangenomen en wij krijgen de drieslag heel helder in beeld, van zorg in natura, pgb of alfarhulp, is het belangrijk voor het CDA dat de gemeenten binnen de wet blijven om een van die zaken met een voucher te regelen. Ik neem aan dat de staatssecretaris daar vanuit haar systeemverantwoordelijkheid op zal toezien.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Ik verzoek de staatssecretaris bij dezen om in haar inbreng aan te geven waar het vouchersysteem in de wet onder gerangschikt kan worden, of dat dit verdwijnt bij deze wetswijziging.

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie): Voorzitter. Vorige week kon ik aan het eind van mijn eerste termijn al vaststellen dat de fractie van de ChristenUnie zou kunnen instemmen met de doelstelling van de wet, namelijk het beter borgen van de positie van de cliënt, met als belangrijk bijkomend voordeel de versterking van de positie van de alfarhulp. De goede woorden die de staatssecretaris heeft gesproken over de alfarhulp deel ik. Ook heeft zij mij en mijn fractie ervan overtuigd dat de wet meer voor- dan nadelen heeft en dat die voordelen groter zijn dan de gevreesde nadelen die ik meende te zien en die ik vorige week heb verwoord. Belangrijk kernpunt: het hoe van de uitvoering van de Wmo blijft bij de gemeente. Het problematische zat voor mij vooral in hoe het gemeenschappelijke doel dat wij vorige week hebben geformuleerd – wij merken vorige week dat wij wat dat betreft heel dicht bij elkaar staan – juridisch kan worden vormgegeven en ook hoe dat in begrijpelijke taal kan worden vastgelegd in de wet. Begrijpelijke taal in ieder geval voor onszelf, voor de wethouders en de gemeenteteambtenaren die ermee aan de slag gaan, maar vooral ook begrijpelijk voor de ontvangers van de zorg, voor de cliënt. Dat is hard nodig, want anders zitten wij over een jaar weer met nieuwe problemen. De verschillende gewijzigde amendementen zorgen voor die verheldering.

Cruciaal voor mijn fractie is het expliciet noemen van het persoonsgebonden budget. Ik ben daar vorige week uitvoerig op ingegaan, in lijn met wat mijn fractie destijds bij de vaststelling van het wetsvoorstel Wmo naar voren heeft gebracht. Dat is ook de reden waarom ik graag mijn naam onder het amendement op stuk nr. 19 zou willen zien. Ik kijk daarbij ook naar de indieners, waarvan ik er eentje niet zie. Dit amendement geeft het beste weer wat de positie van het pgb in de wet dient te zijn. Het is een mooie tekst geworden. Mijn complimenten daarvoor.

De staatssecretaris heeft vorige week ook aangegeven dat zij kan rekenen op steun van de VNG en de vakbonden voor deze wetswijziging. Dat is belangrijk. Draagvlak onder gemeenten is cruciaal voor een goede uitvoering van de Wmo. Ik hoop dat wij na de inwerkingtreding van deze wet het boek met problemen bij de huishoudelijke

Wiegman-van Meppelen Scheppink

hulp en de alfahulpen kunnen sluiten, zodat wij meer aandacht kunnen geven aan al die andere prestatievelden, zoals vrijwilligerswerk, participatie, de initiatieven in Tilburg op het snijvlak van Wmo en WWB, waarover de staatssecretaris vorige week heeft gesproken, en de re-integratie van ex-gedetineerden. Daarom zal mijn naam straks ook te vinden zijn onder een motie van collega Wolbert over de samenwerking tussen VWS en SZW bij een plan van aanpak op basis waarvan mensen als alfahulp kunnen instromen en daarna kunnen doorstromen naar andere functies.

□

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden. Ik begin met twee positieve opmerkingen. Het doel van het wetsvoorstel onderstreep ik, want wij moeten de positie van de alfahulp verbeteren. Ook moeten wij mensen heel duidelijk informeren over welke keuzen zij hebben. Tegelijkertijd, en daar heb ik in eerste termijn ook aan gerefereerd, heeft het wetsvoorstel een belangrijke schaduwzijde. Immers, als mensen die hulp nodig hebben massaal zouden willen overstappen op hulp in natura omdat zij de verantwoordelijkheid van het werkgeverschap niet willen dragen – hulp in natura betreft doorgaans mensen in vast dienstverband – zullen zij niet voor een alfahulp kiezen, juist vanwege deze angst voor het werkgeverschap. Dan creëren wij toch een probleem voor de 50.000 of inmiddels 60.000 alfahulpen die over het algemeen graag dit werk willen doen. Hoewel wij hun positie verbeterd hebben, verdrukken wij hen weer van de arbeidsmarkt en bieden hun geen kans om als alfahulp te starten.

De staatssecretaris heeft weliswaar in haar antwoorden aangegeven dat er een bewuste keuze moet blijven bestaan voor alfahulp. Ik zal het amendement van mevrouw Van Miltenburg en de heer Van der Vlies ook zeker steunen, omdat dit punt goed verankerd wordt in de wet. Tegelijkertijd blijft er echter wel een probleem bestaan. Mensen kiezen immers nu eenmaal sneller voor de minst gedoe gevende hulp. Ofwel: iemand in vast dienstverband in plaats van een alfahulp. Ik wil de staatssecretaris dan ook vragen om met de VNG en betrokkenen in gesprek te gaan om te bezien hoe de alfahulpen behouden kunnen blijven voor deze sector, hoe mensen toch als alfahulp kunnen blijven werken en hoe men cliënten die alfahulpen willen inhuren, kan helpen bij het werkgeverschap. Als wij daar geen antwoord op weten te verzinnen en hiervoor geen oplossing aanreiken, zullen de alfahulpen gewoon verdrongen worden. Ik pas voor een dergelijke scheiding op de arbeidsmarkt; dat wenst mijn partij niet. Laat ik daar helder over zijn.

Mijn collega's interrumpeerden het betoog van mevrouw Willemse nogal, omdat zij de financiële kant van de zaak wilde weten. Ik wil dat ook weten. Ik denk dat dit wetsvoorstel ook financiële consequenties zal hebben. Wij kunnen dan wel mooie sier maken en met emotionele vragen komen als: wilt u dan niet dat de situatie verbetert voor de alfahulpen of wilt u dan niet dat mensen goede hulp krijgen? Natuurlijk willen wij dat. Wij willen echter de zorg ook betaalbaar houden. Als wij de zorg betaalbaar willen houden, zullen wij hierop antwoord moeten krijgen. Ik sta daar ook op.

□

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Voorzitter. Allereerst bedank ik de staatssecretaris voor de heldere beantwoording in eerste termijn. De PvdA-fractie wil in deze tweede termijn over het voorstel tot wetswijziging van de Wmo graag nog eens benadrukken dat zij ervan overtuigd is dat de positie van cliënten met de wetswijziging aanzienlijk wordt versterkt. De cliënt wordt goed geïnformeerd over de mogelijkheden die hij heeft met de indicatie voor hulp in de huishouding. Hij kan nog steeds kiezen tussen de varianten: iemand van de thuiszorg, een alfahulp of een pgb. Bovendien leidt de overlegbepaling "mens volgt werk" ertoe dat meer cliënten hun vertrouwde hulp kunnen blijven houden. De fractie van de PvdA vindt dit belangrijk. De wetswijziging draagt hiertoe zeker bij.

De PvdA heeft goed geluisterd naar de argumenten die de staatssecretaris aanhaalde bij de onderbouwing van de tweede financiële mogelijkheid die cliënten straks zullen hebben, namelijk die van de financiële vergoeding, mogelijk als deelverzameling van het pgb. Daar waar de fractie de zorg heeft dat de financiële vergoeding wellicht kan leiden tot een stijging van het aantal alfahulpen in de Wmo-gefinancierde hulp in de huishouding, voert de staatssecretaris juist aan dat zonder deze financiële vergoeding de mogelijkheid van het inzetten van alfahulpen juist ondergesneeuwd kan raken in de grote hoeveelheid opties die een pgb biedt. Het is moeilijk om elkaar te overtuigen van elkaars gelijk. Voor beide veronderstellingen zijn uit de dagelijkse beroepspraktijk voorbeelden en informatie te vinden. De fractie van de Partij van de Arbeid hoort van lokale bestuurders dat er veel alfahulpen zullen blijven omdat de staatssecretaris gemeenten vraagt om te wijzen op de regeling voor financiële vergoeding voor alfahulpen. De staatssecretaris zet daarmee de alfahulpen als het ware extra in het zonnetje. Bovendien is het voor gemeenten financieel gunstiger als veel cliënten zouden kiezen voor een alfahulp. Elke 25% meer alfahulpen levert macro 80 mln. op.

Er zijn ook andere geluiden, zoals te lezen is in de brief die gisteren naar de fracties van de Tweede Kamer werd gestuurd. Daarin vragen elf Zeeuwse gemeenten en de provincie Zeeland om een overgangsregeling, omdat men ervan uitgaat dat cliënten door de wetswijziging hun alfahulp kwijtraken. Dat pleit inderdaad voor een financiële vergoeding voor de alfahulpen.

Kortom, hoe de wijziging op het punt van de toevoeging van een speciale financiële vergoeding precies gaat lopen, is mogelijk minder goed te voorspellen dan wij misschien zouden willen. Mijn fractie wil daarom in ieder geval dat de staatssecretaris heel goed gaat volgen hoe de maatregel uitpakt. Vinden mensen dat de regeling goed is uitgelegd? Zijn zij geïnformeerd over het mogelijke werkgeverschap? Maken ze gebruik van de financiële vergoeding en, zo ja, waarom? Maken meer mensen er gebruik van? Hoe vinden gemeenten dat de uitvoering loopt? Daarom zal de fractie van de Partij van de Arbeid een motie en een amendement indienen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik wil even terugkomen op de mail uit het Zeeuwse. Ik heb die ook ontvangen. Ik vroeg mij af of het bezwaar in die mail steunt op de wettekst die vorige week nog voorlag, dan wel dat daarin al rekening is gehouden met de amendementen die in de Kamer zijn neergelegd op dit cruciale punt. Een van deze

Wolbert

amendementen zal in ieder geval wel een meerderheid halen, gelet ook op de manier waarop de staatssecretaris dit amendement bejegt.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Ik heb degene die de mail heeft verstuurd, gebeld. Mijn conclusie is dat men zich gebaseerd heeft op het voorstel dat wij van de staatssecretaris hebben gekregen, het oorspronkelijke voorstel dus.

Voorzitter: Jan de Vries

De heer **Van der Vlies** (SGP): Amendering zou het bezwaar dus kunnen verhelpen.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Ik heb met de voorzitter van het overleg niet gesproken over amendering. Gezien mijn positie zal de heer Van der Vlies dit begrijpen. Wel heb ik gezegd dat uitstel geen steun van de fractie van de Partij van de Arbeid krijgt.

In de motie die de Partij van de Arbeid zal indienen, wordt het kabinet verzocht om de effecten van de wijziging zeer nauwgezet te volgen. Het amendement biedt de regering het instrumentarium om ervoor te zorgen dat de cliënt alle informatie krijgt om een eigen keuze te maken, zonder sturing of bijkleuring van wie dan ook.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Ik heb het amendement vanmorgen ontvangen en bestudeerd. Ik zou graag willen dat mevrouw Wolbert er een iets bredere toelichting bij geeft. Ik snap eerlijk gezegd niet helemaal de doelstelling en de achterliggende gedachte van dit amendement.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Uit mijn eerste termijn heeft mevrouw Van Miltenburg kunnen opmaken dat ik aarzel of de maatregel wel helpt. Over cliënten is er verder geen discussie, maar wel over de positie van alfhulpen. Stel nou dat ik de staatssecretaris vraag om de arbeidsmarktontwikkeling heel nauwgezet te volgen en ze zou tot de conclusie komen dat er toch gestuurd wordt, doordat mensen belang zouden kunnen hebben bij meer alfhulpen. Dan biedt dit amendement via een AMvB de mogelijkheid om daaraan extra aandacht te besteden en om de informatievoorziening neutraal en niet sturend neer te kunnen zetten.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Het amendement beoogt dus de mogelijkheid om later, via een AMvB, het informed consent meer handen en voeten te geven?

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Dat hebt u goed begrepen.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Denkt mevrouw Wolbert niet dat dit weer veel bureaucratie oplevert? Heeft zij er onvoldoende vertrouwen in dat gemeenten dit kunnen voorkomen?

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Er komt geen bureaucratie. Het is gewoon een AMvB die de mogelijkheid biedt om later alsnog te reageren. U kent mij als een fan van de Wmo en als groot fan van lokaal bestuur, al was het alleen omdat er veel lokale bestuurders van de Partij van de Arbeid zijn. Het heeft dus niets te maken met

wantrouwen, maar met de technische mogelijkheid in de wet.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Die technische mogelijkheid wilt u niet voor niets; die wilt u kunnen gebruiken. In dat geval kunnen aan de geïnformeerde toestemming allerlei voorwaarden gesteld worden waaraan de gemeenten moeten voldoen. Het gaat mij niet om de AMvB, maar om de eventuele uitwerking ervan. Zorgt die niet voor meer bureaucratie bij de gemeenten?

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Ik zie niet in waarom goede neutrale informatie aan cliënten tot meer bureaucratie zou leiden. Het is precies waarover wij nu debatteren: cliënten moeten goed, grondig en helder geïnformeerd worden.

Voorzitter: Verbeet

Mevrouw **Leijten** (SP): Mevrouw Wolbert houdt de mogelijkheid open om zonder wetswijziging gemeenten te dwingen helder en eerlijk te communiceren. Ik heb een voorstel ingediend voor een handtekeningprocedure: als iemand kiest voor een financiële vergoeding, of voor de alfhulpconstructie of voor een pgb, moet hij verklaren dat hij begrijpt dat hij daarvoor verantwoording moet afleggen. Kan dat voorstel op de steun van mevrouw Wolbert rekenen?

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): De PvdA-fractie zal uw voorstel niet steunen. Zij deelt de mening van de staatssecretaris dat dit te veel rompslomp en bureaucratie kan meebrengen. Het is een erg zwaar middel om te bereiken wat wij willen bereiken.

Mevrouw **Leijten** (SP): Zou u het goed vinden als banken zonder handtekeningprocedure leningen zouden verstrekken, zonder dat mensen weten wat hun rechten en plichten zijn? Is uw amendement geen opening om de handtekeningprocedure uiteindelijk in te stellen? Het is dan echter wel het verhaal van het kalf en de put en is het kalf al verdrongen?

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): U loopt veel te ver vooruit op de bedoeling van mijn amendement. Als je monitort, vraagt om goed onderzoek en nauwlettend de arbeidsmarktontwikkelingen in de gaten houdt, en je komt over een jaar tot de conclusie dat het goed gaat, dan blijft de AMvB zoals die is. Ik vind echter dat wij het kabinet een instrument moeten bieden waarmee het eventueel kan bijsturen. Dat probeer ik met mijn amendement te doen.

Mevrouw **Leijten** (SP): U hebt mijn eerste vraag niet beantwoord. Als wij naar een bank gaan en een lening aanvragen, moeten wij tekenen en weten wat onze rechten en plichten zijn. Bij gemeenten vindt u dat niet nodig?

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Uw vergelijking is iets te eenvoudig om er uitgebreid antwoord op te kunnen geven. Ik zou daarbij graag alle andere voorwaarden en kenmerken van banken en gemeenten op het punt van contracteren naast elkaar willen leggen. Met alle respect, ik vind uw voorbeeld iets te simplistisch.

Wolbert

Voorzitter. De Partij van de Arbeid is fan van de alfahulp. Voor veel vrouwen is alfahulp worden een eerste stap op de arbeidsmarkt en dat is prima. Veel vrouwen kiezen juist voor het schoonmaken in de zorg omdat het anders is dan het schoonmaken van kantoren. Juist het contact met cliënten en collega's maakt dat zij kiezen voor werken voor Wmo-clieënten. De fractie van de PvdA vindt dat hier de mogelijkheden liggen om mensen, vrouwen en mannen, te stimuleren om aan de slag te gaan in de zorg.

In dat verband is het de moeite waard om meer werk te maken van de mogelijkheden van de WWB en de kansen die daar liggen om deze te combineren met de ambities die de Wmo heeft. Tegelijkertijd zou het kabinet zich moeten inspannen om de alfahulpen te ondersteunen in hun pogingen een vaste en betaalde baan te bemachtigen. Dat betekent dat er een stimulerende werksfeer moet zijn met bijvoorbeeld de mogelijkheid tot overleg met collega's. Dat is de verantwoordelijkheid van de werkgever, maar de overheid kan een rol spelen bij het stimuleren om verder te kijken, via bijvoorbeeld bij- en nascholing van alfahulpen. De PvdA vindt dit een zeer belangrijk aspect in deze discussie over de arbeidsmarkt en de positie van alfahulpen. Op dit punt zullen wij dan ook een motie indienen. Ook zou de werkgever wat scheutiger moeten willen zijn met kleine contracten en een aanpassing van werktijden, want dat is wat alfahulpen graag willen. Kan de staatssecretaris zeggen wat zij daarvan vindt? Ook op dit punt is de PvdA-fractie van plan om een motie in te dienen.

Ten slotte een heel ander punt, de brief van de staatssecretaris over de 130 mln. die nu bij de gemeenten blijft in plaats van teruggevorderd te worden. De PvdA kan het initiatief van de staatssecretaris van harte ondersteunen en wel om de volgende reden. Sinds de invoering van de Wmo is het veld van de hulp in de huishouding zeer heftig in beweging. Door aanscherping van de indicatie was er meer en goedkopere hulp in de huishouding nodig. Bovendien sloeg het beeld negatief door als gevolg van te veel prijsgedreven onderhandelingen en te weinig sociaal overwogen aanbestedingen. Nu met de wetwijziging in zicht gemeenten opnieuw moeten aanbesteden, verandert het beeld opnieuw en zullen de tarieven zeker oplopen. Ik had het in de eerste termijn al over gemeenten die veel extra geld kwijt zijn door de aangepaste eisen in hun bestekken en de uitvoering van de wetwijziging. In het licht van die roerige omgeving van thuiszorgaanbieders en gemeenten, vindt de PvdA het onverstandig om de gemeenten te financieren op het uitgavenniveau dat ze hebben bereikt met de inzet van veel alfahulpen en tariefstellingen die vaak onder de kostprijs lagen. Pas als we het over een min of meer stabiele situatie hebben, zonder schommelingen en met heldere prognoses, kunnen we met meer zekerheid spreken over de vraag en de tariefontwikkeling. Tot die tijd moet de staatssecretaris doen wat nodig is en niet ook nog eens financiële onzekerheid toevoegen aan alle wijzigingen die er nu al liggen.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): "Doen wat nodig is", zegt mevrouw Wolbert. We weten dat er gemeenten waren die niet op kwaliteit, maar alleen op prijs aanbesteedden. Daarom is dit wetsvoorstel ook eigenlijk in het leven geroepen. Is mevrouw Wolbert het daarom met mij eens dat in plaats van zo'n wetsvoorstel in te dienen, wij de gemeenten ook vanuit de Kamer hadden kunnen

aangeven dat er een aantal kwaliteitseisen zijn die bij de aanbestedingen meegenomen moeten worden? Dat hadden wij zo kunnen formuleren. Dan hadden wij dit probleem opgelost. Dan hadden we wellicht ook niet weer tegen een financiële strop aangekeken die mogelijkwerwijs in de lucht hangt. Dat is mevrouw Wolbert volgens mij met mij eens.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Ik ben een groot voorstander van aanbestedingen op kwaliteit. Ik zou het echter wel heel erg bevoogdend vinden om vervolgens ook nog eens vaste afspraken te maken over de prijzen. Als ik zie wat er nu in het veld gebeurt, denk ik dat er heel veel wethouders in heel veel gemeenten langs het geroemde Zeeuwse model aanbesteden. Dat is een model met vaste prijzen en concurrentie op kwaliteit. Ik ben daar blij mee.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Dat is helemaal geen antwoord op mijn vraag, Er zijn een heleboel gemeenten, de meerderheid zelfs, die zowel prijs als kwaliteit goed meenemen en het prima doen. Zij hebben dit wetsvoorstel dus helemaal niet nodig. Er zijn er echter ook een paar die het nog niet goed hebben gedaan, waardoor we problemen zien. Wij hadden tegen die gemeenten kunnen zeggen dat zij niet alleen naar de prijs, maar ook naar de kwaliteit moeten kijken. Daarvoor hadden zij dan randvoorwaarden kunnen stellen. Wij hadden dit circus dan niet gehad. Dat is mijn vraag.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Volgens mij gaat deze wetwijziging over van alles, maar niet over de aanbestedingsregels voor gemeenten. Ik denk dat ik daarin heel helder ben. De PvdA-fractie is nooit een groot voorstandster geweest van op de prijs gedreven aanbestedingen in de eerste ronde. Ik weet ook dat veel gemeenten hebben aanbesteed op 60% kwaliteitscriteria en 30%-40% prijscriteria. De PvdA-fractie vindt de Wmo nog steeds een heel belangrijke kaderwet. Wij kunnen heel veel adviezen geven over de manier waarop gemeenten moeten aanbesteden, maar daarbij niet de wet voorschrijven.

De **voorzitter**: Mevrouw Koşer Kaya, kunt u heel precies formuleren wat uw vraag dan wel is?

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Dit is inderdaad geen antwoord op mijn vraag. Het is niet de bedoeling dat de Kamer een wet maakt om te vertellen wat de gemeenten bij de aanbestedingen wel of niet moeten doen.

De **voorzitter**: Wat is dan wel uw vraag?

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Bij de aanbestedingen wordt nu vooral geconcurrerd op prijs. Wij hebben gezien dat de kwaliteit daarom buiten beschouwing bleef. De VNG heeft samen met de CG-Raad gezegd dat zij daarop een antwoord zullen formuleren. Zij zijn daarmee bezig. Als wij hen dat hadden laten doen en zij met kwaliteitswaarborgen waren gekomen, dan hadden wij dit kunnen regelen, in plaats van hier een wetsvoorstel te behandelen waarin wij zeggen hoe de gemeenten het moeten doen. Dat is mijn vraag.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Nogmaals, ik ben het met mevrouw Koşer Kaya volstrekt oneens dat dit wetsvoor-

Wolbert

stel zou gaan over voorschriften voor de wijze van aanbesteden door gemeenten. Verder geeft mevrouw Koster Kaya eigenlijk zelf al het antwoord, namelijk dat de VNG in haar eigen geledingen al bezig is met het aanscherpen van de richtlijnen. Dat is hartstikke goed. Ten slotte heeft meer dan de helft van de gemeenten aanbesteed volgens het Zeeuws model, met op de eerste plaats kwaliteitscriteria en een vaste prijs.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Ik wil dit toch helder hebben van mevrouw Wolbert. Kunnen de gemeenten niet in het bestek opnemen dat zorg in natura moet worden geleverd? Dat bestek gaat naar de aanbieder, die vervolgens "ja" of "nee" inschrijft. Het kan toch ook in het bestek worden geregeld?

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Even voor de goede orde. De wetswijziging gaat over de bescherming van de cliënt in eerste instantie. Daarin wordt uitdrukkelijk bij wet voorgeschreven om geïnformeerd te zijn. Dat vind ik een heel goede zaak. Het is verder prima dat thuiszorgorganisaties geen alfahulpen mogen sturen als er "in natura" wordt gevraagd. Dat lijkt mij een uitstekende zaak. In alle eerlijkheid, als 75% of 80% van de gemeenten in Nederland het spontaan zelf zo had gedaan, dan was er geen wetswijziging nodig geweest.

De **voorzitter**: Mevrouw Wolbert, ik verzoek u niet uit te weiden. Het is een tweede termijn.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Mevrouw Wolbert geeft geen antwoord op mijn vraag. Ik heb gevraagd of het niet in het bestek had kunnen worden opgenomen.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Wat mij betreft is dat niet dwingend genoeg. Ik ben blij met deze wetswijziging omdat ik dan tenminste zeker weet dat het wordt geregeld en het niet afhankelijk is van individuele gemeentelijke keuzen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Maakt u alstublieft uw betoog af.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Mijn fractie is blij dat er niet ook nog een financiële onzekerheid wordt toegevoegd aan de wijzigingen die er nu al liggen. Mijn complimenten daarom voor de staatssecretaris, die zich goed heeft weten te verstaan met de gemeenten en doet wat nodig is in onzekere tijden.

Tot slot heb ik nog een vraag. In de genoemde brief over de Wmo-budgetten spreekt de staatssecretaris ook over de 127 mln. die naar de gemeenten gaan ter compensatie van de AWBZ-pakketmaatregel. Kan de staatssecretaris zeggen wanneer de gemeenten komen met een voorstel tot verdeling daarvan? Kan de staatssecretaris zeggen hoe zij de vinger aan de pols houdt, of het extra budget ook daadwerkelijk wordt ingezet voor de groepen mensen waarover de PvdA-fractie zich grote zorgen maakt? Ik doel op de dagopvang en de activiteiten voor ouderen met een beginnende dementie. De mensen in kwestie vallen nu buiten de AWBZ, maar dreigen door het wegvallen van de financiering straks het huis niet meer uit te komen doordat gemeenten de dagopvang willen of moeten sluiten.

In het besef dat ik mij begeef in de marge van het debat over de wetswijziging en wij wellicht op een ander moment nog komen te spreken over de vereenzaming van kwetsbare ouderen, wil ik de staatssecretaris vragen haar invloed uit te oefenen om de VNG ertoe te bewegen straks niet alleen te werken met objectieve geabstraheerde en afstandelijke standaarden in de verdeling van de Wmo-middelen, maar dat zij juist ook bij haar leden het morele besef onder de aandacht brengt dat men zich in het bijzonder zou moeten bemoeien met deze groep ouderen, die door de pakketmaatregelen en het wegvallen van de dagopvang niet mogen vereenzamen. Kan de staatssecretaris dat toezeggen?

De **voorzitter**: U kondigde zojuist een motie aan.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Mag ik die nu voorlezen?

De **voorzitter**: Het is nu de tweede termijn.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Ja, en?

De **voorzitter**: De essentie is dat je in de tweede termijn ...

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Dat ik in mijn betoog de motie voorlees?

De **voorzitter**: Dat maakt mij niet uit, maar voordat u gaat zitten.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Dan zal ik dat nu doen. Fijn dat u mij daarmee even hebt geholpen, voorzitter. Het amendement niet, hè?

De **voorzitter**: Dat hoeft u niet voor te lezen, dan zouden wij hier nooit meer wegvallen. Gaat uw gang.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Ik heb hier de volgende moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering, in overleg met thuiszorgaanbieders onderzoek te verrichten naar de mate waarin de omvang van de bestaande contracten een beletsel vormt voor mensen, een dienstverband aan te gaan als thuiszorgmedewerker en te kiezen voor een contract als alfahulp;

verzoekt de regering tevens, in dit overleg de mogelijkheid voor contracten van minder uren te onderzoeken en de Kamer hier vóór de zomer over te berichten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Wolbert en Sap. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 26 (31795).

Wolbert

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat in toenemende mate medewerkers nodig zijn in de zorg;

overwegende dat werken als alfahulp een eerste stap in een loopbaan in de zorg kan zijn;

van mening dat het ongewenst is dat alfahulpen ongewild langdurig als zodanig werkzaam zijn en daardoor geen pensioen opbouwen en geen sociale zekerheid hebben;

constaterende dat vanuit het participatiebudget maatregelen genomen kunnen worden om scholing en opleiding te stimuleren;

verzoekt de regering, in overleg tussen de ministeries van VWS en Sociale Zaken een plan van aanpak op te stellen dat ertoe leidt dat mensen vanuit de WWB in kunnen stromen als alfahulp en dat alfahulpen kunnen doorstromen naar andere functies;

verzoekt de regering tevens, dit plan van aanpak voor 1 september aan de Kamer te zenden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Deze motie is voorgesteld door de leden Wolbert, Wiegman-van Meppelen Scheppink en Sap. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 27 (31795).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat door de wetwijziging Wmo gemeenten verplicht worden, cliënten vooraf te informeren over de keuzemogelijkheden betreffende hulp in de huishouding;

van mening dat het belangrijk is dat de cliënt alle informatie krijgt om een eigen keuze te kunnen maken zonder dat andere overwegingen daarbij een rol spelen;

verzoekt de regering, jaarlijks een onderzoek uit te voeren naar de arbeidsmarktgevolgen van de invoering van deze wetwijziging, waarbij tevens specifiek gekeken wordt naar de ontwikkeling van de vraag naar respectievelijk zorg in natura, het pgb en een financiële vergoeding,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Deze motie is voorgesteld door de leden

Wolbert, Sap, Leijten en Koşer Kaya. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 28 (31795).

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Mevrouw Wolbert had een uitgebreide inbreng, maar zij is niet ingegaan op alle amendementen die anderen vandaag hebben ingediend. Ik ben eigenlijk heel erg nieuwsgierig of zij bereid is om het amendement op stuk nr. 19 van de heer Van der Vlies en mijzelf te steunen.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Ik moet even nadenken. Er liggen nu twee amendementen waarin de financiële vergoeding nevensgeschikt of ondergeschikt is als deelverzameling. Volgens mij is het effect hetzelfde. Ik wil nog even met een paar mensen uit mijn fractie nadenken wat precies het verschil in de praktijk zal zijn.

□

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Voorzitter. GroenLinks heeft zich vorige week in eerste termijn positief, maar kritisch over het wetsvoorstel getoond. Wij vinden het heel belangrijk dat de positie van cliënten in de thuiszorg wordt versterkt en dat ook de positie van de werknemers in de thuiszorg wordt versterkt. Wij zien dat vergeleken met de huidige situatie het wetsvoorstel voor beide groepen een verbetering met zich meebrengt. Op een aantal punten gaat het wetsvoorstel voor deze mensen ons eigenlijk niet ver genoeg. Graag willen wij daarom verdere verbeteringen.

Ik begin dan met iets te zeggen over de positie van de cliënt. Wij vinden het heel belangrijk dat een halt wordt toegeroepen aan de gedwongen alfahulpconstructie, zodat die straks niet meer opgedrongen kan worden, noch aan de cliënt noch aan de werknemer in de thuiszorg. Vanaf het begin hebben wij gezegd dat wij er erg veel moeite mee zouden hebben als het persoonsgebonden budget uit de wet verdween. Wij zullen dan ook het amendement van mevrouw Van Miltenburg en de heer Van der Vlies op dit punt van harte ondersteunen.

Wij vinden het ook een goede zaak dat het persoonsgebonden budget weer centraal komt te staan en dat de mogelijkheid om met dit budget een alfahulp in te huren, daaraan ondergeschikt wordt. Vorige week hebben wij in het debat onze zorg uitgesproken en gezegd dat als je de constructie van de financiële vergoeding te aantrekkelijk maakt er wellicht toch nog een te grote druk op die alfahulpconstructie en de praktijk blijft bestaan en er toch nog steeds onevenredig veel werknemers en cliënten gedwongen worden om van zo'n constructie gebruik te maken. Wij steunen dus dit amendement.

Voorzitter. Wij vinden het niet alleen belangrijk dat de positie van de cliënten die voor de in-naturazorg kiezen verbetert, maar wij vinden het ook heel belangrijk dat de positie van de cliënten die kiezen voor een persoonsgebonden budget wordt versterkt. De beantwoording van de staatssecretaris in eerste termijn op een tweetal concrete verzoeken van mij daarover vind ik onbevredigend. Wij hebben in concreto gevraagd of niet geregeld kan worden dat het persoonsgebonden budget voortaan door gemeenten netto, dus na verrekening van de eigen bijdragen, wordt uitbetaald en of niet geregeld kan worden dat alle gemeenten gebruik maken van de diensten van de SVB, zodat de budgethouders zelf niet verantwoordelijk zijn voor de rompslomp rondom de

Sap

werkgeversverplichtingen, maar gewoon weten dat zij de verzekering op een goede en gemakkelijke manier kunnen regelen. Volgens mij kunnen beide punten nu geregeld worden. Daar zijn niet veel nader onderzoek, lange overwegingen en ingewikkelde toestanden voor nodig als de politieke wil er is. Op dit punt heb ik twee moties. De eerste motie betreft de netto-uitbetaling.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat veel gemeenten ervoor kiezen om het persoonsgebonden budget (pgb) bruto uit te betalen en de eigen bijdrage door het CAK te laten verrekenen;

overwegende dat door bruto-uitbetaling budgethouders te vaak onbewust en te laat geconfronteerd worden met hoge eigenbijdragerekeningen;

van mening dat bij de wijze van uitbetalen van het pgb niet bureaucratische overwegingen, maar de belangen van de budgethouder voorop dienen te staan;

van mening dat bruto uitbetalen van het pgb bovendien tot onnodig heen-en-weer schuiven van gemeenschaps-geld leidt;

verzoekt de regering, ervoor zorg te dragen dat gemeenten het pgb netto gaan uitbetalen en de Kamer voor de zomer over de met gemeenten gemaakte afspraken te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Sap, Van Miltenburg en Koşer Kaya. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 29 (31795).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Wmo-cliënten die kiezen voor een persoonsgebonden budget (pgb) te maken krijgen met het werkgeverschap ten aanzien van hun zorgverlener;

overwegende dat cliënten verstoken kunnen blijven van noodzakelijke zorg als werkgeversaspecten zoals de benodigde verzekeringen niet goed geregeld zijn;

overwegende dat 10% van de gemeenten geen contract heeft afgesloten met de Sociale Verzekeringsbank (SVB), waardoor de positie van Wmo-cliënten die kiezen voor een persoonsgebonden budget (pgb) onvoldoende gewaarborgd is;

verzoekt de regering, er zorg voor te dragen dat alle

Wmo-cliënten die kiezen voor een pgb aanspraak kunnen maken op de diensten van de SVB,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Sap, Van Miltenburg en Koşer Kaya. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 30 (31795).

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Mocht het amendement van de collega's Van Miltenburg en Van der Vlies niet worden aangenomen en er in de wet dan toch sprake blijven van een financiële vergoeding naast het persoonsgebonden budget, dan moet de motie wat mij betreft zo worden opgevat dat ook mensen die vanuit een financiële vergoeding alfa-hulp inhuren bij de Sociale Verzekeringsbank terecht moeten kunnen. "Persoonsgebonden budget" moet dus gelezen worden als inclusief de financiële vergoeding.

De wet zal ongetwijfeld verbeteringen in de positie van werknemers kunnen brengen, omdat de druk op de alfa-hulpconstructie minder wordt en de zorgaanbieder die de gunning wint en de zorg mag verlenen, overleg moet voeren. Wij zouden hier graag een stap verder in gaan. Wij zouden graag zien dat hier, net als in het openbaar vervoer, de zorgaanbieder wordt verplicht om het personeel van de vorige zorgaanbieder zo veel mogelijk over te nemen. Wij zien dat het hier iets complexer is dan in het openbaar vervoer, omdat je hier meer aanbieders kunt hebben. Het moet echter net zo goed mogelijk zijn om te regelen dat het van twee tot twee of van twee tot drie overgaat. Wij zullen het amendement van mevrouw Leijten op dit punt van harte ondersteunen.

De fractie van GroenLinks vindt het van groot belang dat alfa-hulpen kunnen doorgroeien. Wij vinden het namelijk geen gewenste eindconstructie, vanwege de vele nadelige effecten voor de arbeidsmarktpositie van vrouwen: geen pensioen en geen sociale zekerheid. Wij willen uitdrukkelijk dat de alfa-hulp een opstapje vormt voor een steviger positie op de arbeidsmarkt van vrouwen. Wij willen ook graag dat vrouwen die een beperkt aantal uren in de thuiszorg werken niet gedwongen worden in zo'n alfa-hulpconstructie te werken, maar ook gewoon een contract kunnen krijgen bij hun zorgaanbieder.

Verder vinden wij het heel belangrijk dat wij de ontwikkelingen goed monitoren, omdat we hier weliswaar positieve effecten van verwachten maar niet zeker weten of het in de praktijk ook echt zo gaat uitpakken. Vanwege deze drie factoren – de monitoring in de praktijk, de contracten voor mensen met weinig uren en het doorgroeien van alfa-hulpen – heb ik de moties van mevrouw Wolbert hierover meeondertekend.

De staatssecretaris heeft ons deze week een uitgebreide brief gestuurd, waarin geschetst wordt dat extra middelen beschikbaar zijn uit wat er van het budget 2008 is overgebleven. Als ik het goed heb begrepen, zal er in totaal 130 mln. extra beschikbaar zijn voor deze wetswijziging en voor de prijswijzigingen in de Wmo en daarnaast nog eens 127 mln. voor de consequenties van de pakketmaatregelen in de AWBZ. Kan de staatssecretaris hier helder bevestigen dat deze middelen structureel zullen zijn?

Sap

Daarnaast heb ik een vraag over de formulering in de brief van de staatssecretaris dat deze afspraken met de gemeenten, de 130 mln. en de 127 mln. "for better or for worse" zijn: als er tekort is, krijgen de gemeenten er niets bij, blijft er over dan gaat er ook niets van af. Het grote voordeel van deze afspraak is volgens de staatssecretaris dat iedereen dan weet waar hij aan toe is. Dan zeg ik op mijn beurt: ja, dat gemeenten en Rijk goed weten waar zij aan toe zijn mag dan wel gelden voor die overheden, maar dat geldt niet voor de burgers. Als deze staatssecretaris de positie van de cliënt echt centraal stelt, moet zij juist wel blijven monitoren hoe het uitpakt in de praktijk. Dan moet zij ook bereid zijn zo nodig extra budget beschikbaar te stellen. Als er overblijft, moeten de gemeenten uiteraard bereid zijn dat te laten afkomen. Ik vraag de staatssecretaris om van het principe van for better or for worse terug te komen en in het belang van de cliënten in de thuiszorg de afspraak te maken dat wel degelijk zal worden gemonitord, en dat wel degelijk zal worden gekeken naar kortingen of extra budgetten.

Ten slotte kom ik toe aan de aanbestedingsmodellen. In mijn eerste termijn heb ik gezegd dat de thuiszorg voorop loopt in de marktwerking, maar tegelijkertijd de sector is die zich misschien wel het minst leent voor die marktwerking, omdat daar van oudsher sprake is van heel lage scherpe prijzen, aangezien de salarissen helaas niet hoog liggen, en van behoorlijk veel kwaliteit omdat veel vrouwen die die zorg verlenen dat met heel veel toewijding en trouw doen. In eerste termijn heb ik de staatssecretaris gevraagd of zij bereid is om een fundamentele analyse te maken van de voors en tegens van het aanbestedingsmodel. Ik krijg graag antwoord op de volgende vragen. Is het aanbestedingsmodel nu echt dé manier om kwalitatief goede thuiszorg tegen een scherpe prijs te krijgen? Kunnen wij er nog van af? Die vraag hangt samen met de derde vraag: wat eist Europa nu precies van ons op dit punt? Welke beleidsruimte heeft Nederland hier? Antwoord op deze vragen vindt de GroenLinksfractie essentieel met het oog op de behandeling straks van het initiatiefwetsvoorstel van collega Kant. In eerste termijn heeft de staatssecretaris hier niet op gereageerd, dus ik vraag haar in tweede termijn alsnog of zij bereid is in de loop van dit voorjaar, in elk geval voor de zomer, met een dergelijke analyse te komen.

De vergadering wordt van 15.10 uur tot 15.15 uur geschorst.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Voorzitter. Ik dank de leden voor hun inbreng in tweede termijn en ik ben blij dat na de aanvankelijke aarzeling en de vragen die ik vorige week bij veel van hen heb gehoord, ik nu bij veel van hen instemming hoorde. Mevrouw Van Miltenburg zei dat zij meer opgeschoven was in de richting van de regering. Ik zou zeggen: dat zou ze zo moeten houden, dat lijkt mij de juiste richting om op te gaan. Ik prijs mij gelukkig dat niet alleen mevrouw Van Miltenburg, maar onder anderen ook mevrouw Leijten heeft aangegeven voor het wetsvoorstel te zijn. Met mevrouw Van Miltenburg ben ik het eens dat inderdaad niemand had voorzien dat er in deze mate gebruik zou worden gemaakt van alfhulpen en dat het daarom ook wenselijk is om het te veranderen. Ik zeg nog een keer dat ik er

geen gewoonte van ga maken om de Wmo te wijzigen. Ik vind dat wij daarin zeer terughoudend moeten zijn, omdat juist de lokale dynamiek zijn kans moet krijgen.

Eerst ga ik in op de amendementen, voor zover zij niet vorige week zijn besproken. De amendementen waarover geen vragen zijn gesteld laat ik ook buiten beschouwing. Dan ga ik in op de moties en op een aantal resterende vragen. Ik begin bij het amendement van mevrouw Wolbert dat ertoe strekt de mogelijkheid te bieden bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen over de vormgeving van de informed consent. Ik laat het oordeel over dit amendement graag aan de Kamer over. Ik snap het uitgangspunt van het amendement; dat vind ik ook sympathiek. Het geeft eigenlijk informed consent meer handen en voeten. Het kan worden toegepast als er te veel én als er te weinig gebruikgemaakt zou worden van alfhulpen. Dus het werkt beide kanten op. Mevrouw Wolbert heeft één kant benoemd, namelijk als er te veel gebruikgemaakt zou worden van alfhulpen. Mevrouw Willemse heeft gezegd dat het ook wel eens zou kunnen dat er te weinig gebruik wordt gemaakt van alfhulpen. Voor mij blijft vooropstaan dat het aan moet sluiten bij de wens van de cliënt. De wens van de cliënt moet centraal staan. Het kan niet zo zijn dat een gemeente een cliënt een alfhulp aanwijst omdat dit voor haar goedkoper is. Dan zou je via deze bepaling maatregelen kunnen treffen. Andersom zou het ook niet goed zijn als een gemeente tegen een cliënt zou zeggen naar welke zorgaanbieder deze zou moeten gaan, bijvoorbeeld omdat die gemeente er ook een contract mee heeft op het gebied van jeugdgezondheidszorg. Ook dat mag niet, omdat de wens van de cliënt centraal moet staan. Mocht er onverhoopt toch weer iets gebeuren wat wij met zijn allen nu niet voorzien, zoals dat ook bij de oorspronkelijke Wmo het geval was, dan zou dit amendement daarvoor mogelijkheden kunnen bieden. Ik zeg erbij dat ik het ook een beter alternatief vind dan het amendement van mevrouw Leijten, waarin het gaat over schriftelijke vastlegging over de informed consent, hetgeen weer met heel veel papierwerk en bureaucratie gepaard gaat.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Nu was ik zo blij met uw opmerking in de inleiding waarbij u de Kamer toezegde dat u er geen gewoonte van zou gaan maken om de Wmo te wijzigen. En nu laat u bij dit amendement van mevrouw Wolbert het oordeel aan de Kamer over. Daarmee wordt expliciet de mogelijkheid geschapen om wel degelijk de Wmo te wijzigen, weliswaar niet bij wetswijziging maar wel bij algemene maatregel van bestuur. Hoe moet ik nu die opmerking uit uw inleiding rijmen met uw toch redelijk positieve oordeel over dit amendement?

Staatssecretaris **Bussemaker**: Omdat dit amendement niet zomaar bij algemene maatregel van bestuur tal van opties biedt maar op een heel specifiek terrein waarover verschillende leden hun zorgen hebben geuit. Mevrouw Wolbert heeft zich in dit verband afgevraagd hoeveel mensen zullen kiezen voor een alfhulp. Dat is moeilijk te voorspellen. Ik hoop dat het afhangt van de wens van de cliënten, maar mochten andere elementen er een rol bij spelen, dan biedt dit amendement die mogelijkheid. Ik zeg direct, in lijn met wat ik in het begin zei, dat ik, mocht dit amendement worden aangenomen, zeer terughoudend zal zijn om er gebruik van te maken. Het gaat echter wel over een specifiek punt waarover

Bussemaker

verschillende leden zorgen hebben geuit. Het is niet zo problematisch dat ik het oordeel hierover niet aan de Kamer kan overlaten. De Kamer bepaalt hoe ver zij wil gaan met het informed consent. De vragen die bij andere Kamerleden hier over leven, heb ik hier meteen bij betrokken.

Het amendement op stuk nr. 19 van de leden Van Miltenburg en Van der Vlies is een vervanging van het amendement op stuk nr. 15. Vorige week is, ook door mevrouw Wiegman, uitgebreid gesproken over de plek van het pgb. In dit amendement is het pgb bovengeschied aan de alfahulp. Ik zei vorige week dat ik nog een aantal technische opmerkingen had over dit amendement, maar dat ik met deze variant prima kan leven.

Ik vraag mij wel af, dat heeft alles te maken met de samenhang met het amendement op stuk nr. 20, hoe de indieners van het amendement op stuk nr. 19 denken dat er gecommuniceerd moet worden met de burger. Moet er nadrukkelijk gecommuniceerd worden dat het pgb bovengeschied is en de alfahulp daar een onderdeel van is? Het lijkt mij namelijk praktischer om het voor burgers zo simpel mogelijk te houden en om aan te geven dat men een keuze heeft uit naturazorg via de thuiszorg, pgb of alfahulp. Dat staat eigenlijk in het amendement op stuk nr. 20. Ook daarmee kan ik leven. Ik wil daarom de keuze voor het amendement aan de Kamer overlaten. Ik hecht echter wel aan brede steun uit de Kamer.

Overigens kunnen niet beide amendementen worden aangenomen, aangezien zij strijdig met elkaar zijn. Ik leg de vraag over de informatievoorziening bij de Kamer neer. Ik kan dus met beide amendementen leven. Ik hoop dat de Kamer een keuze kan maken voor een van de twee amendementen en dat die dan op brede steun uit de Kamer kan rekenen. Dat zou ik, gezien het belang van duidelijkheid voor burgers, wenselijk vinden.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): De reden waarom het amendement op stuk nr. 19 is geformuleerd zoals het is geformuleerd, is omdat wij geprobeerd hebben om zo dicht mogelijk bij de praktijk te blijven. In de praktijk kiezen gemeenten allerlei varianten die soms net even anders zijn dan een alfahulp, maar die daar wel op lijken. Zo wordt soms gebruikt gemaakt van een voucher-systeem. Ik heb dat al een aantal keren genoemd. In mijn beleving is er met het amendement op stuk nr. 19 meer ruimte voor gemeenten om dat soort alternatieven die heel goed kunnen werken en die de burger op geen enkele manier benadelen, onverkort te kunnen handhaven. Bij het amendement op stuk nr. 20 wordt een verplichting opgelegd om alle vormen aan te bieden. Daar heb ik in mijn eerste termijn al een opmerking over gemaakt. Als er in een gemeente helemaal geen behoefte is aan een bepaalde vorm van zorg, levert die verplichting in mijn beleving toch overbodige bureaucratie op.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Als u spreekt over een vouchersysteem, neem ik aan dat u dan doelt op een vouchersysteem dat gebruikt wordt onder het pgb of als variant van zorg in natura. Met dat laatste zou ik moeite hebben, omdat dat tot veel schimmigheid en onduidelijkheid over de daarmee samenhangende consequenties kan leiden. Ik vind het belangrijk dat wij de burger helderheid geven. Of de burger is gewoon ontvanger van naturazorg of de burger regelt het zelf. Daarbinnen heb

je dan twee varianten. Een voucher verhoudt zich daar moeilijk mee. Ik wil wel graag contact opnemen met de betreffende gemeente om een en ander nader uit te zoeken. Ik denk dat dit voor de amendementen niet van invloed is. Die vouchers zouden namelijk gelden als een pgb of ze werken op een heel andere manier, zoals ik onlangs bij een werkbezoek in Tilburg heb gezien. Daar krijgen mensen een voucher om zorg in natura in te kopen. Dat is dan eigenlijk een cheque in het kader van lokale dienstverlening. Dat is volgens mij een heel andere discussie, die veel meer raakt aan de motie van mevrouw Wolbert over de samenhang tussen WWB en Wmo.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Laat het helder zijn dat het in mijn beleving nooit mogelijk is om pgb-achtige vergoedingen met naturazorg te vermengen. Die scheiding moet helder zijn. Ik ben dat met de staatssecretaris eens. Er zijn ook gemeenten die van het vouchersysteem een soort combinatie maken met een persoonsgebonden budget en alfahulpvergoeding. Dat zijn mooie oplossingen, waarbij de last voor de burgers zo veel mogelijk wordt beperkt. Waarom zou je die willen verbieden?

Staatssecretaris **Bussemaker**: Het lijkt mij niet dat die met het amendement op stuk nr. 20 onmogelijk worden gemaakt. Het gaat daarbij meer over de precieze uitwerking. Ik heb gezegd bereid te zijn er verder naar te kijken met de gemeenten die er gebruik van maken. Het is van belang om zo helder mogelijk met burgers te communiceren dat zij ofwel zorg, ondersteuning of huishoudelijke hulp krijgen via de thuiszorgorganisatie ofwel zelf zorg moeten regelen via pgb of alfahulp. Naar mijn indruk is dat het belangrijkste van de amendementen op stuk nrs. 19 en 20. Het is belangrijk dat wij het eens zijn over de wijze waarop gemeenten een en ander aan de burgers communiceren. Het is aan de Kamer of dat met het amendement op stuk nr. 19 of met het amendement op stuk nr. 20 moet gebeuren. Nogmaals, die amendementen kunnen niet samengaan.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Een opmerking over dit wetstechnische punt. Het is duidelijk dat ik erop zal toezien dat niet beide amendementen aangenomen worden.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Daarmee verlost u mij van een grote zorg.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik heb daarmee mijn strategie prijsgegeven. Er is echter nog geen meerderheid gebleken voor een van beide amendementen. Die keuze moet nog vallen. Zodra een van beide amendementen is aanvaard door de Kamer, wordt het andere ingetrokken.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Met mijn opmerkingen ben ik ook ingegaan op de vraag van mevrouw Leijten of pgb en alfahulp nevensgeschied of bovengeschied zijn. Dat is voor mij niet het meest principiële punt. De vraag is of iemand werkgever wordt of niet.

Het amendement op stuk nr. 21, ter vervanging van het amendement op stuk nr. 16, is vorige week al besproken. Ik ben positief over dit amendement, dat op een aantal punten tegemoet komt aan de opmerkingen

De heer Van der Vlies (SGP)

© M. Sablerolle – Gouda

die ik in mijn brief heb gemaakt. Het is daar een goede invulling van.

Het amendement op stuk nr. 12 gaat over woning-aanpassing. Ik heb al gezegd het oordeel hierover aan de Kamer te laten. Ik begrijp dat de heer Van der Vlies het amendement nog wil aanpassen. Dat heeft mijn goedkeuring, al moet het wel technisch mogelijk zijn. Het gaat om een nadere specificering van wat een normale wooncarrière is, zoals mevrouw Wolbert in haar amendement een specificering geeft van wat "informed consent" inhoudt. Ik hoop de heer Van der Vlies zo goed te hebben begrepen.

De motie van mevrouw Leijten op stuk nr. 22 verzoekt de regering erop toe te zien dat alle instellingen de voorbeelden volgen van de cao voor de thuiszorg en het functiewaarderingssysteem correct toepassen. Ik ontraad deze motie. De cao-onderhandelingen zijn ten principale de verantwoordelijkheid van de sociale partners. Ik heb al gezegd dat er welwillendheid bestaat bij ActiZ en BTN om zo veel mogelijk alfahulpen weer in dienst te nemen. Zij hebben daar alle mensen nodig, zoals mevrouw Van Miltenburg al heeft gezegd. Het is in hun eigen belang om dit te doen. Overigens kiest BTN voor niveau 15. Bij gemeenten bestaat daarnaast het inzicht dat voldoende betaald moet worden voor goede thuiszorg. Onder andere in Alkmaar is er sprake van dat 80% van de alfahulpen weer bij de thuiszorgaanbieder in dienst treedt. Mevrouw Wolbert heeft een motie ingediend om een en ander goed te volgen. Als zich zaken voordoen die wij onwenselijk vinden, zullen wij dat dus zeker merken.

In motie nr. 23 vraagt mevrouw Leijten om pas huishoudelijke zorg toe te kennen nadat een huisbezoek heeft plaatsgevonden. Ik ontraad deze motie omdat een huisbezoek niet altijd nodig is. Wel is het van belang dat er in het eerste contact uitgebreid met burgers wordt gesproken, bijvoorbeeld om te vermijden dat je een verkeerde voorziening geeft. Bij verkeerde voorzieningen zijn de gemeenten vaak ook duurder uit. Ik heb onlangs een factsheet laten ontwikkelen waarin is uitgewerkt wanneer een telefonische indicatie wel of niet adequaat is. Er zijn situaties waarin zo'n indicatie adequaat is, maar wij weten ook dat in ingewikkelde situaties veel

gemeenten kiezen voor een huisbezoek. Maar ik wil dit niet algemeen voorschrijven.

Mevrouw Leijten vraagt in motie nr. 24 om toe te zien op bemiddelingsbureaus die ook een servicepakket aanbieden waarin de materiële kanten van het werkgeverschap zijn ondergebracht. Ik beschouw deze motie als een ondersteuning van mijn beleid. Het UWV en de Belastingdienst richten zich immers al op bemiddelingsbureaus die werkgeverstaken overnemen van de burger. Bovendien wordt in dit wetsvoorstel geregeld dat het geld direct naar de burger gaat. Dan hoeft ook geen gebruik te worden gemaakt van troebele bemiddelingsbureaus. In die zin is deze motie eigenlijk overbodig.

Mevrouw **Leijten** (SP): Het verbaast mij niks dat de staatssecretaris niet eens wil toezien op de cao en het functiewaarderingssysteem – dat is een algemene trend – en de huisbezoeken afraadt, ook al vindt zij die erg wenselijk. Ik heb enigszins getwijfeld of ik mijn motie over de bemiddelingsbureaus wel moest indienen. Ik heb nog steeds zorgen over de wildgroei van bemiddelingsbureaus. We weten niet hoe deze wet op dit punt gaat uitpakken. De staatssecretaris moet optreden tegen eventuele wildgroei, want zij zegt zelf al dat dit niet de bedoeling is van deze wet.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Dan wil ik mevrouw Leijten vragen de motie aan te houden. De discussie over de bemiddelingsbureaus speelt niet alleen bij de Wmo maar ook bij de AWBZ. Daarover krijgt de Kamer nog een uitgebreide brief als het gaat om het persoonsgebonden budget en het werken met keurmerken. Wat geldt voor de AWBZ geldt ook voor de Wmo. Het bestaan van bemiddelingsbureaus op zich is niet ernstig, als zij maar netjes bemiddelen en niet zelf werkgever zijn. Daarom ook wordt er een keurmerk ontwikkeld. Wil mevrouw Leijten haar motie aanhouden totdat wij hierover uitgebreid van gedachten wisselen in het kader van de AWBZ?

Mevrouw **Leijten** (SP): Dat zal ik doen, maar ik wil de staatssecretaris wel oproepen om er snel mee te komen. Het zou er in maart al zijn.

De **voorzitter**: Op verzoek van mevrouw Leijten stel ik voor, haar motie (31795, nr. 24) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Voorzitter. De motie op stuk nr. 25 van mevrouw Willemse gaat over een onafhankelijk onderzoek door het SCP en Bureau APE. Zij vraagt met klem om in het verdeelmodel Wmo de indicatoren betreffende gezondheidstoestand en sociaaleconomische positie op te nemen. Ik heb de Kamer gisteren een brief gestuurd over het SCP-advies en voor zover ik weet, gaan wij hierover nog met elkaar in discussie. Daar wil ik niet op vooruitlopen. Wel wil ik mevrouw Willemse zeggen dat het niet de bedoeling is om nu een terugtrekkende beweging te maken, maar als wij dit gaan doen, moet het wel zorgvuldig gebeuren. Hierover heb ik intensief overleg gehad met mijn collega van Binnenlandse Zaken. Afgesproken is, het mee te laten lopen in het periodiek overleg. Dan kunnen wij het

Bussemaker

ook zorgvuldig doen. De bewoordingen in mijn brief van gisteren zijn niet bedoeld om een stap terug te zetten, maar wel om een en ander zorgvuldig te volgen. Ik ga ervan uit dat wij hierover binnenkort tijdens een algemeen overleg met elkaar in discussie treden. Het lijkt mij wenselijk om deze motie bij dat overleg te betrekken.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Ik heb gezegd dat ik heel veel begrip heb voor het feit dat u zegt dat het zorgvuldig moet. Daarom heb ik er geen tijdsdruk op gezet. Ik heb alleen gevraagd dit wel in het voorstel op te nemen omdat ik meende dat de staatssecretaris in haar brief meer aarzelde dan zij in de eerste termijn had toegezegd. Dat was de reden dat ik deze motie nu heb ingediend.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Je moet wel weten wat de gevolgen hiervan zijn. Als je dit opneemt, krijg je verschuivingen in het verdeelmodel. Dan wil je weten wat daarvan de effecten zijn, voor wie dat positief is en voor wie dat negatief is en of dit het effect heeft dat je voor je zag. Dat is wat ik wil uitzoeken. Daarover zal ik zeer graag met mevrouw Willemse in discussie gaan tijdens het algemeen overleg over deze brief dat zij heeft geagendeerd.

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Dus de staatssecretaris vraagt mij deze motie eventueel aan te houden tot dat overleg?

Staatssecretaris **Bussemaker**: Dat lijkt mij wenselijk, omdat wij dan net als bij de motie van mevrouw Leijten over de bemiddelingsbureaus echt uitgebreid met elkaar over dit onderwerp kunnen discussiëren. Nu gebeurt dit een beetje aan de zijlijn van het debat over de wetswijziging.

De **voorzitter**: Mevrouw Willemse, laat u dit weten of beslist u dit al?

Mevrouw **Willemse-van der Ploeg** (CDA): Ik zal u dit laten weten.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Ik kom op de motie van mevrouw Wolbert op stuk nr. 26, waarin de regering wordt verzocht te overleggen over contracten van minder uren, hiernaar onderzoek te doen en de Kamer daarover voor de zomer te berichten. Deze motie beschouw ik als ondersteuning van beleid. Ik heb al gesproken met ActiZ en BTN. Zij hebben aangegeven bereid te zijn om contracten voor minder uren aan te bieden. Ik ben bereid om, ook in lijn met het verzoek van mevrouw Willemse, verder met hen te bespreken of contracten met een beperkt aantal uren een stap kunnen zijn om mensen in loondienst te nemen en te behouden voor de zorg. Daarover kan ik voor de zomer berichten.

Ik kom op de motie van mevrouw Wolbert, die ook is ondertekend door de Kamerleden Wiegman en Sap, over de relatie tussen de WWB en de Wmo. Ik vind dit een sympathieke motie. Zoals ik de vorige week al zei, kan dit helpen om gemeenten te stimuleren de persoonlijke dienstverlening te koppelen aan lokaal arbeidsmarktbeleid, waarbij je mensen uit de Wmo een kans kunt geven om alfahulp te worden. Dit sluit niet uit dat gemeenten ook mensen direct vanuit de WWB in

loondienst kunnen helpen door hen een functie in de huishoudelijke hulp te laten vervullen.

Ik zie daarbij een directe link met de dienstenregeling aan huis en ik zie ook een link met sociaal verantwoord aanbesteden. Sommige gemeenten doen dit overigens al. Die stellen in hun bestek als voorwaarde dat voor een bepaald percentage van de huishoudelijke hulp die moet worden geleverd, gebruik wordt gemaakt van bijvoorbeeld bepaalde lokale groepen op de arbeidsmarkt, waaronder soms mensen in de WWB. Ik vind deze motie dus positief en ik denk dat zij ook tegemoet komt aan de wens van mevrouw Willemse om de persoonlijke dienstverlening en het werken op buurtniveau verder te kunnen ontwikkelen.

Mevrouw **Leijten** (SP): De staatssecretaris heeft gezegd dat zij samen met haar collega van Sociale Zaken nog een brief zal sturen over de samenhang van de Wmo, de Wet werk en bijstand en de Wet sociale werkvoorziening. Wordt het voor gemeenten verplicht gebruik te maken van alfahulpconstructies, ook als een gemeente lokaal, democratisch heeft besloten dat niet te willen toepassen voor re-integratie van mensen uit de bijstand?

Staatssecretaris **Bussemaker**: Dat zijn twee vragen in een. Het is voor gemeenten verplicht om gebruik te maken van alfahulpen als de cliënt dat wil. Dat zeggen wij met dit wetsvoorstel. Als de cliënt nadrukkelijk aangeeft een alfahulp te willen, dan moet dat worden geregeld. Maar het is aan de gemeenten om beleid te voeren om mensen in de WWB een perspectief op de arbeidsmarkt te geven. Zij kunnen dat doen op heel verschillende manieren. Dat is juist zo mooi, namelijk dat de gemeente lokaal maatwerk kan uitvoeren in de samenhang tussen Wmo en WWB.

Ik ben ook blij met de eerste vraag van mevrouw Leijten. Ik heb haar inderdaad toegezegd dat ik samen met de staatssecretaris van Sociale Zaken een brief zal sturen over de samenhang tussen Wmo, WWB en Wsw. Daarin wil ik het antwoord op deze motie meenemen, omdat wij dan ook gebruik kunnen maken van de gemeenten die voorop lopen bij deze thematiek en wij die als voorbeelden kunnen noemen, als een soort best practices waarvan andere gemeenten gebruik kunnen maken. Maar het is aan hen om dat al dan niet te doen.

Mevrouw **Leijten** (SP): Ik heb in de tweede termijn gevraagd of gemeenten verplicht zijn om alfahulpconstructies aan te bieden, ook als zij lokaal hebben besloten dat zij dat niet willen doen en dat mensen die dat toch willen, dit kunnen regelen via een persoonsgebonden budget. Ook al heeft een gemeente besloten dat zij de alfahulpconstructie onwenselijk vindt, moet zij die dan toch aanbieden?

Staatssecretaris **Bussemaker**: De hulp wordt dan aangeboden via het persoonsgebonden budget. De wens van de cliënt moet voorop staan. Met het amendement op stuk nr. 19 of op nr. 20 – welk amendement ook wordt aangenomen – kan de gemeente dit via een pgb of naast een pgb aanbieden.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Ik kom nog even terug op de motie op stuk nr. 27. De staatssecretaris is in haar reactie vooral ingegaan op het eerste deel van het verzoek om mensen uit de WWB door te leiden naar de

Bussemaker

Wmo. Zij is echter niet ingegaan op het tweede deel van het verzoek om gemeenten te verplichten dat zij alfahulpverlening ondersteunen om door te stromen naar een andere functie, althans zo lees ik het. Wil de staatssecretaris hier nog op ingaan? Dit is naar mijn mening een taak van de sociale partners.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Dat hangt ervan af. Stel dat een gemeente een pool inricht voor alfahulpverlening waar mensen gebruik van kunnen maken als zij een alfahulp willen. Die gemeente kan dit zien als een goede eerste stap op de arbeidsmarkt voor sommige vrouwen. Ik heb er dan niets op tegen als de gemeente in haar verantwoordelijkheid voor het lokale arbeidsmarktbeleid stimuleert dat vrouwen van kleine deeltijdbanen doorstromen naar grotere en van een alfahulpcontract naar werken in loondienst. Dit is afhankelijk van de lokale situatie en moet in overleg met de alfahulpverlening gebeuren. Ik wil niet voorschrijven hoe of wat er moet gebeuren. De gedachte is echter sympathiek en ik ondersteun van harte het voorstel om op lokaal niveau de kansen van de Wmo met de WBB te verbinden. Ik denk dat hier nog veel kansen liggen.

Ik ben al zijdelings ingegaan op de motie van mevrouw Wolbert c.s. waarin de regering wordt gevraagd om onderzoek te doen naar de arbeidsmarktgevolgen. Ik ben bereid dit te doen. Ik zeg hier wel bij dat ik niet bereid ben om dit oneindig te doen. Het hangt er ook een beetje van af welke problemen er zijn. Ik stel voor dat ik de motie zo interpreteer dat wij dit in ieder geval tot het eind van deze kabinetsperiode doen, dan houden wij goed de vinger aan de pols en kunnen wij zien wat de gevolgen zijn van deze wetswijziging.

Mevrouw Sap vraagt in haar motie of de regering ervoor wil zorgen dat gemeenten het pgb netto gaan uitbetalen en de Kamer te informeren over de afspraken die met de gemeenten zijn gemaakt. Dit is een ingewikkelde motie, maar het is ook een ingewikkelde materie. Er moet duidelijkheid komen voor de budgethouder en voor de gemeente, maar hier zitten tal van aspecten aan vast. Ik noem de administratieve lasten, de toekenningprocedures, de anticumulatie met de eigen bijdrage, de Wmo en de AWBZ, mogelijk een relatie met de WTG. Ik moet hiervoor een en ander uitzoeken. Als mevrouw Sap de motie zo wil aanpassen dat zij mij verzoekt om dit in kaart te brengen en de Kamer daarover te informeren, kan ik goed leven met de motie. Zoals ze nu is geformuleerd, gaat ze een stap te ver, want ik moet eerst een en ander technisch uitzoeken.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik kom nog even terug op de vorige motie. Ik vind het vervelend om terug te komen op iets dat al is gepasseerd, maar ik moest van ver komen. In het dictum staat uitdrukkelijk "jaarlijks" enzovoort. De staatssecretaris vraagt nu: geef mij de ruimte om dit niet ieder jaar te hoeven doen, maar bijvoorbeeld aan het einde van deze kabinetsperiode. Dat is toch wel een fors amendement op het dictum, dat kan zwaar worden vastgesteld. Dat vind ik niet erg, maar ik wil er duidelijkheid over van de indiener.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Misschien mag ik even mijn antwoord verduidelijken? Ik heb niet gezegd dat ik dit pas aan het einde van deze kabinetsperiode wil doen, maar jaarlijks maar niet tot in lengte van jaren. Dus wel over een jaar en over twee jaar, maar misschien moeten

wij dan de balans opmaken en vaststellen wat de stand van zaken is en of het dan nog wenselijk is dat voor alle andere volgende jaren te blijven doen of dat de situatie is uitgekristalliseerd en in balans is.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Akkoord.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Ik ben bereid om mijn motie zo aan te passen dat de regering wordt verzocht om uit te zoeken of dit mogelijk is en de Kamer daarover te informeren. Ik vraag de staatssecretaris wel om bij dit onderzoek te betrekken dat op dit moment al 20% van de gemeenten het geld netto uitbetaalt. Kennelijk kan het dus wel op een gemakkelijke manier voor de cliënt worden geregeld. Als de staatssecretaris dat toezegt, ben ik bereid om mijn motie aan te passen.

De **voorzitter**: In uw motie sprak u over bruto en nu zegt u netto.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): In de motie verzoek ik de regering om de netto uitbetaling van het persoonsgebonden budget ...

De **voorzitter**: U hebt gelijk. Excuus.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Voorzitter. Ik ben bereid om op dit verzoek in te gaan. Ik zal bij het onderzoek dus de ervaringen betrekken van de 20% van de gemeenten die dat nu al doet.

Mevrouw Sap vraagt de regering om gemeenten te verplichten zich aan te sluiten bij de SVB. In de overwegingen stelt zij dat 90% van de gemeenten dit al doet. Zij wil dus dat meer gemeenten dit gaan doen. Gemeenten hebben echter al de vrijheid om pgb-houders de ondersteuning te bieden die zij passend vinden. Gemeenten kunnen dit bepalen, hetgeen niet wegneemt dat de SVB over de benodigde arbeidsrechtelijke kennis beschikt en dat 90% daarom inmiddels een contract met de SVB heeft afgesloten. Het aantal contracten neemt overigens nog steeds.

Het is en blijft een gemeentelijke verantwoordelijkheid en gemeenten nemen die dus al. Daarbij komt dat op dit moment wordt gediscussieerd over mogelijkheden om ervoor te zorgen dat mensen met een pgb verstandig met hun pgb om kunnen gaan. Het heeft dan ook mijn voorkeur om wat de motie vraagt mee te nemen in deze meer algemene discussie over het pgb.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): In de motie vraag ik niet om een verplichting. Ik vraag de staatssecretaris om ervoor te zorgen dat gemeenten die het nog niet geregeld hebben, het ook gaan regelen. De staatssecretaris reageert met de opmerking dat gemeenten de vrijheid moeten hebben om zelf te kiezen of ze het wel of niet gaan regelen. Ik leid daar toch uit af dat de staatssecretaris de borging van de positie van de cliënten uitruilt tegen de keuzevrijheid van gemeenten. Ik vind dat onterecht. Waarom regelt zij het niet op dezelfde manier als voor cliënten met zorg in natura. Regel de werkgeversaspecten op een goede en nette manier!

Staatssecretaris **Bussemaker**: Een pgb is wel iets anders dan zorg in natura. Bij een pgb horen meer verantwoordelijkheden. Pgb-houders moeten verder de vrijheid hebben om zelf te bepalen hoe ze een en ander regelen.

Bussemaker

Veel gemeenten hebben een voorkeur voor de SVB. Daar heb ik niets op tegen, maar ik vind het wel ingewikkeld om het aan de andere gemeenten voor te schrijven. Op andere terreinen moet ik van mevrouw Sap immers vooral terughoudend zijn bij het voorschrijven van maatregelen aan de gemeenten. Mevrouw Sap gaat in haar motie eigenlijk nog veel verder dan mevrouw Wolbert in haar amendement dat de mogelijkheid regelt om het "informed consent" aan te passen. Van mevrouw Sap moet ik het voor de pgb's en de SVB namelijk strikt regelen.

De **voorzitter**: Mevrouw Sap, ik sta maar twee interrupties toe.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Ik heb nog maar één keer geïnterrupteerd.

De **voorzitter**: Excuus. Dan heb ik verkeerd geteld.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Ik vraag de staatssecretaris niet om het de gemeenten verplicht op te leggen. Ik wil alleen maar dat ze het met de gemeenten gaat opnemen en dat ze hen erop wijst dat het heel belangrijk is voor budgethouders dat het goed wordt geregeld. Mensen kunnen dat zelf niet. Niet elke budgethouder is een werkgever, maar de budgethouders die dat wel zijn, moeten op een gemakkelijke manier aanspraak kunnen maken op een regeling.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Als mevrouw Sap wil dat ik met gemeenten ga praten over mogelijkheden om pgb-houders te ondersteunen, heb ik daar niets op tegen. Ik doe dat echter al, want in het bestuurlijk overleg met de VNG vraag ik regelmatig aandacht voor het punt dat pgb-houders hetzelfde moeten kunnen aanschaffen als mensen die zorg in natura krijgen. Dus als ik het zo mag begrijpen dat het om een gesprek met de gemeenten en met de VNG gaat, dan is daar niet zoveel op tegen. Maar dan gaat het wel om een verzoek en dan laten wij het besluit over aan de gemeenten.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Het gaat mij niet alleen om een gesprek op zichzelf, het gaat mij erom dat de staatssecretaris haar overredingskracht inzet om de 10% van de gemeenten die het nu niet nodig vinden om iets te regelen over de streep te trekken.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Ik heb geaarzeld of ik deze motie zou medeondertekenen. Ik ben van mening dat deze motie de vrijheid laat aan gemeenten om mensen te verplichten om dat te doen. Daarvan zou ik geen voorstander zijn. Er staat hier "zorgt ervoor dat alle gemeenten ervoor zorgen dat mensen ervoor kunnen kiezen om gebruik te kunnen maken van de diensten van de SVB". Dat is met name voor die groep van belang die vanuit de AWBZ een groot pgb heeft en die vanuit de AWBZ al had gekozen om gebruik te maken van de diensten van de SVB en die vervolgens, na invoering van de Wmo, er opeens mee geconfronteerd werd dat zij daar onder een heel ander regime viel. In 10% van de gemeenten is dat nog steeds zo. Dat is eigenlijk een heel ongewenste situatie, want die betekent voor hen een administratieve en bureaucratische last die onnodig is.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Die redenering kan ik

goed volgen. Dat zou onwenselijk zijn, maar dan leg ik de nadruk op de woorden "kunnen kiezen". Dan is deze motie in lijn met de gesprekken die ik al voer met de VNG en met Per Saldo. Wij praten al over dit soort thema's met de VNG en met Per Saldo, dus in die zin kan ik het oordeel over de motie aan de Kamer overlaten. Als deze motie wordt aangenomen, vat ik die op als een extra stimulans om de gesprekken die ik al voer te blijven voeren.

Dan kom ik bij een aantal vragen die nog zijn gesteld. Mevrouw Van Miltenburg vroeg of de geïnformeerde toestemming onderdeel is van de motiveringsplicht van de gemeente. Nee, de geïnformeerde toestemming is daar geen onderdeel van, want zij is volgtijdelijk. Eerst de indicatiestelling, de informatie over de keuze en dan de beschikking, inclusief de motivering en het resultaat van de keuze.

Mevrouw Willemse vroeg nog naar de systeemverantwoordelijkheid die ik heb op het terrein van de geïnformeerde toestemming. Met die geïnformeerde toestemming willen wij de positie van de burger waarborgen en juist daarom regelen wij met dit wetsvoorstel dat de burger weet wat de consequenties zijn van zijn keuze. Ik heb al aangegeven dat ik dat zeer kritisch wil volgen en dat ik ook bereid ben om de ontwikkelingen rond het keuzeproses van de burger te monitoren en ook zo nodig via het implementatiebureau Wmo handvatten te bieden.

Er zijn verschillende vragen gesteld over de positie van de alfhulp. Ik ben al ingegaan op de vraag naar kleine contracten en de noodzaak dat te overleggen met ActiZ, BTN en VNG. In lijn met de motie van mevrouw Wolbert wordt er nu ook al met hen over gesproken hoe men kleine contracten kan aanbieden en hoe men de stap kan zetten om alfhulpen weer in loondienst te nemen. Ik gaf al het voorbeeld van Alkmaar, waar 80% van de alfhulpen die uit loondienst verplicht waren geworden om alfhulp te worden ook weer teruggaat naar de situatie in loondienst.

Mevrouw Koşer Kaya vroeg ook naar de positie van de alfhulpen en zei dat zij niet mogen verdwijnen. Daar ben ik het mee eens, maar ook geldt weer dat het een eigen keuze van de cliënt moet zijn en ook een bewuste keuze van de alfhulp om als alfhulp te werken. Ik ben er ook helemaal niet bang voor dat met dit wetsvoorstel de alfhulp geheel zal verdwijnen. Ik verwacht wel dat wij weer meer teruggaan naar de verhouding 75%-25% die wij kenden voordat de Wmo in werking trad. Het zijn in de redenering van mevrouw Wolbert niet minder alfhulpen die hiertegenover staan. Het zouden wel eens meer alfhulpen kunnen worden, want dat is gunstiger voor gemeenten. Ook dat mag nooit de redenering zijn. Overigens, als het financieel voordeliger zou zijn, is dat van korte duur, want dat wordt onmiddellijk bij de onafhankelijke derde weer meegenomen.

Mevrouw Leijten vroeg naar het minimumloon voor het pgb. Als bij het pgb sprake is van een arbeidsovereenkomst – en dat kan via de regeling dienstverlening aan huis, of een regeling via het Burgerlijk Wetboek – dan geldt altijd ten minste het minimumloon. Als iemand met een pgb een zus, een buurvrouw of een partner betaalt, is dat anders. Dat is de vrijheid van het pgb.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Wij zijn absoluut niet voor het gedwongen inzetten van een alfhulp. Er zijn echter alfhulpen die net zijn gestart, steeds buiten de

Bussemaker

arbeidsmarkt stonden, maar nu door dat alfahulpschap een stap op de arbeidsmarkt hebben gezet. De staatssecretaris spreekt zelf over die 25% en 75%, 25% alfahulp en 75% in vast dienstverband, maar dan is er al een verdringingseffect opgetreden. Ik verzoek de staatssecretaris te bezien hoe wij ervoor kunnen zorgen dat dit effect niet optreedt, dat alfahulpen wel worden ingezet en dat de mensen die nu buiten de arbeidsmarkt staan een kans blijven houden.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Dat is absoluut mijn bedoeling. De alfahulpen kunnen blijven. Het kan een eerste stap zijn, maar daar ben ik al op ingegaan, of een tussenstap naar bijvoorbeeld een baan in loondienst, met meer uren. Er zijn echter ook alfahulpen die heel gelukkig zijn als alfahulp. Daar heb ik niets op tegen, zolang dat hun eigen keus is.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Dit baart mij zorgen, maar ik krijg een standaardantwoord. Het effect kan zich voordoen dat heel veel alfahulpen, hoewel wij hun positie in dit wetsvoorstel verbeteren, toch niet meer worden ingezet, vanwege het werkgeverschap van de cliënten waarover wij het hebben, meestal ouderen mensen. Ik heb de staatssecretaris gevraagd om met de VNG en de alfahulpen te gaan praten en te bezien hoe ervoor kan worden gezorgd dat zij niet worden verdrongen en dat zij een kans op de arbeidsmarkt blijven houden. Ik krijg die toezegging niet.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Die toezegging zit al in het wetsvoorstel. Dat is de crux waarover wij hier al een jaar spreken. Ik wil de alfahulp houden, maar bewust. Ik weet dat de VNG dat ook wil. De VNG geeft heel duidelijk aan, met het oog op de wijziging van het wetsvoorstel, dat er een plek moet zijn en blijven voor de alfahulp. Ik begrijp dus niet zo goed waar uw angst vandaan komt. Wij doen niet anders dan de positie van de alfahulp blijven borgen. Wij leggen een en ander echter niet verplicht op. Wij voelen er ook niets voor om mensen die in loondienst werken te verplichten alfahulp te worden. Dat wil ik niet, maar dat heb ik u ook net horen zeggen volgens mij.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Ik heb niet gesproken over verplichtingen. Cliënten moeten de keuze blijven houden. Ik heb ook aangegeven dat dit wetsvoorstel mij in die zin sympathiek is, omdat de positie van de alfahulp wordt verbeterd. Ik heb alleen gewezen op de schaduwzijde van dit wetsvoorstel. Enerzijds betreft dat de kosten, waar de staatssecretaris hopelijk nog over komt te spreken. Anderzijds wijs ik op het feit dat de alfahulp nu de mogelijkheid heeft om op te starten, maar dat soms toch niet kan, omdat ik mij kan voorstellen dat oudere cliënten helemaal geen zin hebben om als werkgever op te treden. Ik kan mij voorstellen dat ik, als ik 80 jaar ben, daar ook niet meer zo'n zin in heb. Dan zijn de alfahulpen echter wel de klos. Dan zijn zij niet meer op de arbeidsmarkt.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Of ze gaan weer werken in loondienst. Ik heb zojuist een voorbeeld uit Alkmaar gegeven. Ik heb over de motie van mevrouw Wolbert zojuist gezegd dat ik graag bereid ben om de eerstkomende tijd jaarlijks te inventariseren wat de ontwikkelingen zijn en of er eventuele knelpunten zijn. Als dan als

knelpunt naar voren komt dat niemand meer een alfahulp wil, terwijl heel veel vrouwen wel als alfahulp willen werken, dan pikken wij dat probleem onmiddellijk op. Ik ben blij dat ik samen met ActiZ, BTN en de VNG intensief overleg daarover heb. Wij denken allemaal dezelfde kant op. Waar nodig, zullen wij een en ander onmiddellijk met elkaar wisselen en bezien wat wij eraan kunnen doen.

Mevrouw Leijten vroeg nog of de financiële vergoeding toereikend was en wat wij onder toereikend verstaan, bijvoorbeeld of daar vakantiegeld onder valt. "Toereikend" is minimaal kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Dat betekent: minimumloon maar ook vakantiegeld, ziektegeld et cetera.

Verder is gevraagd waarom de overlegbepaling wel in het bestek zit maar niet in de wet. Dit betreft de problematiek rond "mens volgt werk". De bepaling "mens volgt werk" is een resultaatsverplichting. Dit kan niet binnen de huishoudelijke hulp van de Wmo. De overlegbepaling is een inspanningsverplichting waarvoor de wet de basis biedt. Gemeenten kunnen daarenboven in hun bestek extra eisen opnemen. In de overlegbepaling nemen wij op dat de winnende en de verliezende partijen afspraken maken over of en, zo ja, hoe personeel kan worden overgenomen. Ik acht dit ten opzichte van de huidige situatie een stap voorwaarts wat het behoud van personeel voor de zorg betreft. Het ingewikkelde is dat je geen verplichting kunt opleggen – in dit geval geldt weer de vergelijking met het openbaar vervoer – omdat gemeenten volgens de Wmo burgers de keuze uit verscheidene aanbieders moeten geven. De Kamer vraagt mij een en andermaal om de keuze die burgers moeten houden, te verzekeren. Er is geen sprake van overname van het contract door één aanbieder. Waar dat wel het geval is, kan de overlegbepaling ertoe leiden dat mensen van de ene aanbieder naar de andere overgaan. Wij weten ook niet van tevoren welk volume een aanbieder gedurende de contractperiode zal leveren. Ik ben het met mevrouw Leijten eens dat het wenselijk is dat hierover goed wordt gesproken en zo duidelijk mogelijke afspraken worden gemaakt. Meer dan dit kan ik niet regelen. Het zou echt een loze letter zijn om dit in de wet op te nemen als een en ander vervolgens niet blijkt te kunnen.

Mevrouw **Leijten** (SP): Als iets in het bestek geregeld kan worden door een gemeente – in dat geval kan het dus wel – dan kan het in de wet ook. Denkt de staatssecretaris echt dat de mensen die nu werken in de thuiszorg bij werkgever A en straks allemaal moeten solliciteren bij werkgever B, vervangen kunnen worden door zomaar een blik nieuwe medewerkers die B inzet? Nee, dit leidt tot onrust. Neem dit op, staatssecretaris. Ik wil best de formulering aanpassen, als het daarop hangt. Dit is juist iets waarvoor uw partij zo ontzettend hard heeft geknokt bij de invoering van de Wmo. Het is niet zo dat het nu zo ontzettend duidelijk is. Een en ander leidt daarentegen tot onrust, zowel bij mensen thuis als bij mensen die werken in de thuiszorg.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Om die onrust weg te nemen en ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk mensen behouden blijven, bestaat er nu een overlegbepaling. Hoe en wat zal van de lokale situatie afhangen. Als je nu opneemt hoe dit moet, zou dat nog weleens tot veel meer onrust kunnen leiden als het in de lokale situatie,

Bussemaker

gezien het aantal aanbieders en andere eisen die de gemeente heeft gesteld, simpelweg niet kan. Overigens zie ik dat gemeenten ook ten aanzien van deze overlegbepaling al veel geleerd hebben sinds de wet in werking is getreden. Bovendien is er ook veel meer overleg. Gemeenten hebben hier namelijk belang bij. Immers, als de aanbesteding naar de andere aanbieder gaat, moeten daar wel mensen zijn. Over het algemeen is het ook in het belang van de gemeente dat daar zo veel mogelijk goed opgeleide medewerkers werken.

De **voorzitter**: Tot slot, mevrouw Leijten.

Mevrouw **Leijten** (SP): Het blijft natuurlijk gewoon een kwestie van willen. Als het in het bestek kan, kan het ook in de wet. Als het al heel veel gebeurt, kan het dus ook, als wij maar de wil uitspreken. Overleg? Prima, maar er hoeft niets te worden afgesproken. Dat is wat de SP-fractie betreft gewoon te minnetjes.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Stel dat je dit overneemt in de wet. Mevrouw Leijten moet dan uitleggen wat er gebeurt als verschillende aanbieders een deel van de aanbesteding krijgen. Wie moet welk deel van de medewerkers overnemen? Dat wordt een buitengewoon lastige bepaling en dat lijkt mij onwenselijk.

De **voorzitter**: Ik had al "tot slot" gezegd, mevrouw Leijten, maar u wordt nu gevraagd om een oplossing aan te reiken.

Mevrouw **Leijten** (SP): Gemeenten die het al doen, kunnen misschien heel goed uitleggen hoe dit werkt. Het amendement zegt: zo veel als mogelijk. Het amendement zegt niet: een op een. Als bij een aanbieder opeens het volume enorm terugloopt, heeft dat personele consequenties. Dat is nu ook al het geval. Wij snappen dat dit soort dingen in beweging kunnen zijn. Er wordt alleen gesproken over een nieuwe aanbieder na het hele aanbestedingscircus. Feitelijk werken mensen bij mensen. Als dat een goede situatie is, kan deze gewoon overgenomen worden. Dat is prima op te nemen; in het bestek kan het ook. Het is gewoon een kwestie van willen.

Staatssecretaris **Bussemaker**: In het bestek kun je nadere eisen stellen, maar je kunt er niet in opnemen dat iedereen altijd bij de nieuwe aanbieder moet komen. Zonder te weten wat "zo veel als mogelijk" is, kan ik niet tegen gemeenten zeggen: u doet het maar zo veel als mogelijk, wat dat is laat ik verder totaal in het midden.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Ik vind dat de staatssecretaris heel terughoudend is. Ik heb al gezegd dat wij het amendement van harte steunen en dat wij het raar vinden dat het kabinet hierbij zo'n andere lijn kiest dan bij het openbaar vervoer. Ik moet constateren dat wat de staatssecretaris regelt, eigenlijk heel vrijblijvend is. Met dit amendement wordt beoogd om tot een iets meer verplichtende formulering te komen. Aanbieders die vanwege goede redenen daaraan niet kunnen voldoen, zullen daarvan natuurlijk geen last hebben. Een clause als "tenzij zwaarwegende belangen zich daartegen verzetten" is ook in de jurisprudentie heel gebruikelijk. Die formulering heeft als uitgangspunt dat je om de tafel gaat zitten en personeel overneemt, tenzij dat niet

mogelijk is. Ik snap nog steeds niet waarom dit volgens de staatssecretaris niet kan.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Dat is al geregeld in de overlegbepaling. Die dwingt partijen ertoe om om de tafel te gaan zitten en met elkaar te overleggen. Het verplichte karakter van dit overleg is voor de verliezende partij dan ook een instrument om zo nodig af te dwingen dat met hen wordt overlegd over overname van personeel. Volgens mij kunnen wij dat landelijk doen, maar moet je de rest overlaten aan de lokale partijen, de gemeenten en de aanbieders. Want als je dit nog meer gaat regelen, terwijl dit niet mogelijk is, creëer je enorme onrust. Dat zou ik zeer onwenselijk vinden.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Dat betreur ik zeer. Een verplichting tot overleg verplicht natuurlijk tot helemaal niets. Het verplicht tot geen enkel resultaat of uitkomst. Het biedt alleen de verplichting dat er gesproken wordt. Ik vind dat heel erg mager, gezien de noodzakelijke verbetering van de positie van werknemers in de sector. Ik betreur het zeer en zou graag willen dat de staatssecretaris iets meer meedenkt over een verderstrekkend amendement, dat de zorgaanbieders ruimte laat, maar werknemers ook echt beschermt.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Mevrouw Sap voert een volstrekt theoretische discussie. Als een aanbieder de aanbesteding verliest, is hij blij dat medewerkers ergens anders naar toe kunnen gaan. Dan is het goed om te overleggen over wie naar welke aanbieders zouden kunnen gaan. Die verplichting nemen wij over. Er moet overlegd worden. Dat is al een flinke stap verder dan wat nu gebeurt. Nu hoeft er namelijk helemaal niet overlegd te worden. Als lokale partijen om de tafel zitten, zal er een serieus gesprek plaatsvinden. Ik heb daarvan overigens goede voorbeelden. Kijk naar wat in Rotterdam is gebeurd met de thuiszorg. Daar heeft men al gebruikgemaakt van de overlegbepaling. Daar heeft het ook tot goede resultaten geleid. Wij willen dit niet alleen in Rotterdam, maar ook in andere steden. We moeten het wel aan de gemeenten overlaten om het goed te doen.

Mevrouw Wolbert heeft mij gevraagd om bij gemeenten onder de aandacht te brengen dat zij zich in het bijzonder moeten richten op de groep ouderen, opdat zij niet vereenzamen. Ik ben van mening dat ouderen niet mogen vereenzamen en zal binnenkort met een programma beginnen, waarover we met gemeenten zullen spreken. Ik zal gemeenten nog eens extra op de angst van mevrouw Wolbert wijzen. Maar we doen eigenlijk niet anders dan met gemeenten nadenken over de vraag hoe zij in het kader van het welzijnsbeleid dat zij moeten voeren, niet alleen individuele hulpmiddelen en individuele ondersteuning bieden, maar vooral ook van het welzijnswerk nieuwe stijl gebruikmaken om mensen bij elkaar te brengen.

Mevrouw **Wolbert** (PvdA): Mijn vraag aan de staatssecretaris was eigenlijk ook een beetje een oproep aan de VNG. De VNG gebruikt altijd allerlei objectieve verdeelsleutels om budget te verdelen. De Kamer maakt zich altijd druk over mensen die tussen wal en schip raken. In mijn motie over de pakketmaatregelen voor de AWBZ hebben wij ons er sterk voor gemaakt om te voorkomen dat mensen tussen wal en schip zouden raken. Nu dreigt deze motie door de VNG overgenomen te worden in een

Bussemaker

soort objectief verdeelmodel. De aandacht van de PvdA-fractie en vele andere fracties uit de Kamer dreigt helemaal te verdwijnen, speciaal voor doelgroepen waarover wij ons ernstige zorgen maken. Daarom heb ik gezegd dat de staatssecretaris daaraan extra aandacht zou moeten besteden.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Dat neem ik mee in mijn overleg met de VNG.

Er is een aantal vragen gesteld over financiële aspecten. Wat kost de wetswijziging en wat is de beoogde meerwaarde ervan? Ik ben echt van mening dat de wetswijziging noodzakelijk is en opweegt tegen de kosten die gemeenten ervoor maken. Ik vind ook dat het opweegt tegen de kosten die anders zouden voortvloeien uit het feit dat cliënten opeens werkgever worden en enorm zware lasten kunnen krijgen als een alfahulp, waarvan zij niet weten dat het een alfahulp is, bijvoorbeeld van een trapje valt.

Ik ben in de memorie van toelichting al uitgebreid ingegaan op de werkelijke kosten van de wetswijziging. Het is lastig om ze precies te voorspellen, omdat de wetswijziging nog niet is doorgevoerd en omdat een en ander erg afhangt van de gehanteerde voorwaarden en uitgangspunten. Met de nodige mitsen en maren raamt het SCP, de onafhankelijke derde, de kosten op ongeveer 80 mln. Dat is echter afhankelijk van gedragseffecten van aanbieders, gemeenten en burgers. Daar komt bij dat er nog een groter effect uitgaat van de prijzen die ook zonder de wetswijziging toch al veranderen. Bij de meeste gemeenten zijn de prijzen aanvankelijk heel laag geweest, maar stijgen ze nu weer. Het effect daarvan is van invloed op de wetswijziging. Die prijsverandering is grosso modo van veel grotere betekenis dan het effect van de wetswijziging.

Er zijn vragen gesteld over de afspraken met gemeenten over de middelen die zij hebben overgehouden van de budgetten voor 2008. Ik kan daar kort over zijn, want hierover volgt binnenkort een algemeen overleg. Het klopt dat gemeenten 257 mln. hebben overgehouden. Dat bedrag is opgebouwd uit diverse posten. Daarvan is 130 mln. toegevoegd aan het Wmo-budget. Dat is volgens het SCP genoeg om de autonome prijsstijging te betalen en daarin zijn de gevolgen van de wetswijziging meegenomen. Het klopt dat daarnaast met de VNG is afgesproken dat gemeenten het resterende bedrag, 127 mln., mogen houden als compensatie voor de AWBZ-pakketmaatregelen. Dat betekent dat wij niet meer gaan nacalculeren wat gemeenten precies uitgeven aan de pakketmaatregelen. Dat is ook buitengewoon moeilijk, want iedereen hanteert andere vooronderstellingen. Als gemeenten al dingen hadden moeten doen in hun traditionele taak voor het welzijnswerk en die nog konden declareren bij de AWBZ, dan moeten zij daarvoor gecompenseerd worden of vooral gecompenseerd moeten worden voor nieuwe functies. Hoe maak je dat onderscheid? Ik ben blij dat wij elkaar de komende jaren niet gek gaan maken met steeds nieuwe onderzoeken en hierover op een redelijk niveau afspraken hebben kunnen maken.

Tegen mevrouw Sap zeg ik dat dit structureel binnen de financieringsvoorwaarden van de Wmo valt. Als gemeenten minder geld uitgeven voor huishoudelijke hulp, dan komt dat terug in de onderzoeken van de onafhankelijke derde. Het is in ieder geval niet eenmalig.

Ik zeg tegen mevrouw Wolbert dat ik niet ga monitoren hoe gemeenten de 130 mln. inzetten. Dat is de vrijheid van de gemeenten. Zij maken daarvoor een voorstel, waarin zij rekening houden met de voor- en nadeelgemeenten. Dat geld gaat ook naar de gemeenten volgens de systematiek waarbij gemeenten beleidsvrijheid hebben. Ik verwacht echter wel dat men dat besteedt aan Wmo-taken. Ik blijf natuurlijk volgen wat gemeenten doen in het kader van de compensatieplicht.

Mevrouw Wolbert verwees naar brief of de e-mail uit de Zeeuwse gemeenten. Ik herhaal dat ik niet bereid ben om overgangsbepalingen te maken, omdat gemeenten tegen de tijd dat het wetsvoorstel ingaat – dat is niet eerder dan 1 januari aanstaande – bijna twee jaar de tijd hebben gehad om hun zaakjes op orde te brengen. Dat lijkt mij lang genoeg.

Er zijn vragen gesteld over aanbesteden. Ik weet dat er een initiatiefwetsvoorstel ligt van het lid Kant. Ik ben bereid om de Kamer nog eens precies te informeren over de voors en tegens van de aanbesteding. Dat kan zij dan betrekken bij de behandeling van het initiatiefwetsvoorstel. Bij mijn aantreden heb ik dat tot in de kleinste details weer opnieuw laten uitzoeken. Daarbij bleek bijvoorbeeld dat het bij de Europese aanbestedingsregels heel belangrijk is om te weten om wat voor type dienst het gaat. Zijn het diensten die met zorg te maken hebben of diensten die daartoe niet worden gerekend? Het Europese Hof heeft gezegd dat in het geval van zorg aanbesteding niet in alle gevallen noodzakelijk is, maar dat helpt ons voor de Wmo niet veel verder omdat de hulp bij het huishouden niet als zorg wordt gezien, maar als dienstverlening. Ik ben graag bereid om de voor- en nadelen nog een keer met de Kamer te bespreken. Met de VNG heb ik, na alles wat er rondom Meavita is gebeurd, afgesproken om ook over dit aspect nog een keer opnieuw om de tafel te gaan zitten.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Ik ben blij met de toezegging van de staatssecretaris. Wel ben ik benieuwd wanneer wij een notitie daarover tegemoet kunnen zien.

Verder wil ik nog even terugkoppelen over een punt van daarnet, over de overlegverplichting. De staatssecretaris heeft uitgesproken dat zij bereid is om onderzoek te doen naar de arbeidsmarktgevolgen van de wetswijziging, naar aanleiding van de motie-Wolbert die ik mede ondertekend heb. Ik vraag of de staatssecretaris bereid is om de vraag hoe de overlegverplichting in de praktijk uitpakt in het onderzoek te betrekken.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Daartoe ben ik graag bereid. Ik zal kijken of wij dat in het onderzoek kunnen betrekken. Dat is een belangrijk onderdeel; wij willen weten hoe de wetswijziging in dat opzicht uitwerkt. Ik kan rond de zomer met de gevraagde notitie over aanbesteding komen. Daarbij zal ik proberen rekening te houden met de snelheid van de behandeling van de initiatiefwet.

Mevrouw **Leijten** (SP): In de Handelingen wordt opgenomen dat het niet kan, omdat Europa hulp bij het huishouden ziet als dienst en niet als zorg. Dat is nu precies waarover het debat straks zal gaan. Mijn fractievoorzitter, mevrouw Kant, bestrijdt dat. Ik wil graag opgenomen hebben dat die stelling wel wordt geponeerd, maar dat er vele rechtsgeleerden zijn die dat in

Bussemaker

twijfel trekken. Ook mijn fractie trekt het in twijfel. Wij zullen dat debat in ieder geval hier voeren.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Dat lijkt mij heel goed. Wij gaan het dan hebben over wat voor soort diensten het betreft en wie wat definieert.

Ik heb hiermee alle vragen beantwoord. Ik kijk uit naar de stemmingen. Die worden nog spannend, met twee amendementen die echt niet samen kunnen gaan. Met mevrouw Wiegman spreek ik de hoop uit dat wij het boek over de huishoudelijke hulp dan ook kunnen sluiten. Het is van het grootste belang om de aandacht te vestigen op alle andere belangrijke Wmo-thema's, zoals vrijwilligerswerk en mantelzorg, waaraan gelukkig bij gemeenten, maar ook bij de Kamerdebatten die wij hier voeren, steeds meer aandacht gegeven wordt. Daar kijk ik naar uit.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: De stemmingen over het wetsvoorstel, de amendementen en de moties worden volgende week dinsdag gehouden. De staatssecretaris heeft een aantal toezeggingen gedaan. Korthedshalve verwijs ik u daarvoor naar de registratie van de toezeggingen bij de commissie-informatie.

De vergadering wordt van 16.22 uur tot 20.00 uur geschorst.

Voorzitter: Cramer

Aan de orde is het **spoeddebat** over **milieuvergunningen voor veehouderijbedrijven**.

De **voorzitter**: Ik verwelkom de minister van LNV, de minister van VROM, de minister van V en W en uiteraard de collega's uit de Kamer. Dit is een spoeddebat over de milieuvergunningen naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State. Ik vraag de woordvoerders dringend, uitsluitend daarover te spreken – daar probeer ik ook op te sturen – zodat het debat niet uitloopt; dit is een spoeddebat. De woordvoerders hebben drie minuten spreektijd. Ook die zal ik streng handhaven. Als de leden hun interrupties en aanvullende vragen kort kunnen houden, dan is er ruimte voor wat interrupties. Overigens bestaat bij mij een interruptie vanavond uit een vraag en een afrondende vraag. Als de leden de interrupties niet kort houden, beperk ik die ook in aantal, zodat wij het debat op de hoofdlijnen kunnen voeren.

□

De heer **Koopmans** (CDA): Voorzitter. Allereerst wil ik de ministers feliciteren. De minister van LNV feliciteer ik met haar insteek bij de verduurzaming van de veehouderij, de minister van VROM met het bereiken van de goedkeuring van het NSL en de minister van V en W met de Spoedwet wegverbreding. Op grond van deze beleidsvoornemens kan er worden gebouwd door boeren en worden gewerkt aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Hierdoor kan er met behulp van het NSL door de minister van Verkeer en Waterstaat ook worden gewerkt aan de aanleg van nieuwe wegen, tenminste daar in het land waar geen Natura 2000-gebieden in de buurt liggen.

Dat is immers het gevolg van de uitspraak van de Raad van State van 1 april jongstleden – jawel, 1 april – dat een bestaande activiteit opnieuw moet worden getoetst.

De minister van LNV heeft op terechte vragen van de heer Van der Vlies, waar wij het bij de regeling nog even over hebben gehad, geantwoord dat zij daar niet meteen een probleem in ziet. Zij erkent wel dat de Raad van State daarin een andere koers volgt. Zij denkt echter dat bestaande bedrijven op grond van de toetsing hun bestaande activiteiten kunnen handhaven, doordat er sinds kort, namelijk 1 februari 2009, een nieuwe wet van kracht is over het bestaand gebruik. Aan de minister van LNV vraag ik of dat alleen het geval is bij bedrijven die niet bewegen. Naast haar zit de minister van VROM, met wie de Kamer, alsook de samenleving en de sector de afspraak heeft gemaakt dat bedrijven moeten gaan bewegen en dat zij moeten investeren. Wij hebben afgesproken dat bedrijven allemaal een plan moeten inleveren. Dat geldt ook voor bedrijven die in de buurt van Natura 2000-gebieden liggen. Op grond van die afspraak moeten zij investeren en bewegen. Die bedrijven zitten met de problemen. Erkennen de minister van VROM en de minister van LNV die problematiek ook?

Bij wegen is er sprake van precies hetzelfde probleem. Erkent de minister van Verkeer en Waterstaat dat er mogelijk grotere problemen aan de orde zijn met stikstofemissie bij de aanleg van wegen, of mogelijk zelfs bij het onderhoud, van bestaande wegen door de uitspraak van de Raad van State?

De **voorzitter**: U hebt nog 30 seconden spreektijd.

De heer **Koopmans** (CDA): Delen de ministers onze opvatting dat het noodzakelijk is om wetswijzigingen voor te bereiden? Alleen de aanpak via de beheerplannen is in de ogen van de CDA-fractie onvoldoende. De Kamer heeft al eerder aangegeven bij de wetswijziging die aan de orde is geweest bij het bestaand gebruik, dat mogelijk anderszins het ontbreken van een juridische borging van die beheersplannen in de wet tot een risico leidt. Met deze uitspraak in de hand zegt de CDA-fractie: kabinet, ga werken aan een noodwet ten behoeve van zowel het milieu als de boeren en de mogelijke aanleg van wegen, en dus de verbetering van de milieukwaliteit. Bereid een wetswijziging voor en ga daarover het gesprek aan met de Europese Commissie.

De heer **Polderman** (SP): U zegt dat het antwoord van de minister van LNV op vragen van de heer Van der Vlies luidt dat die bedrijven niet in de problemen komen, omdat wij een nieuwe wet hebben. U zegt echter dat dit wel zo is zodra die bedrijven gaan bewegen. Wat bedoelt u met "bewegen"? Ik denk namelijk dat u "uitbreiden" bedoelt.

De heer **Koopmans** (CDA): Ik noem een voorbeeld. Een bedrijf heeft 3000 varkens en daarmee een uitstoot van 3000 kilogram ammoniak. Het bedrijf ligt in de buurt van een natuurgebied. Het zou de keuze kunnen maken om een luchtwasser aan de stal hangen, waardoor er in plaats van 3000 kilogram nog maar een kwart van de uitstoot, 750 kilogram, overblijft. Dit mag niet op grond van deze uitspraak, omdat dan een toetsing zal moeten plaatsvinden op grond van de Natuurbeschermingswet. In deze wet staat het begrip "significant". Het ondertus-